

SISÄLLYS

Siirtolaisuusinstituutin osallistuminen USA:n 200-vuotisjuhlallisuuksiin.

USA:n 200-VUOTISJUHLA-SEMINAARI

HOLGER QUICK,

Siirtolaisuudesta Ruotsiin
About Finnish migration to
Sweden

EINAR NIEMI,

Immigration from Northern
Finland and Sweden to North-
ern Norway in the 19th Cen-
tury

Siirtolaisuus Pohjois-Suomesta
ja -Ruotsista Pohjois-Norjaan
1800-luvulla

PENTTI JÄRVENPÄÄ,

Suomalaiset menestyvät Toron-
tossa

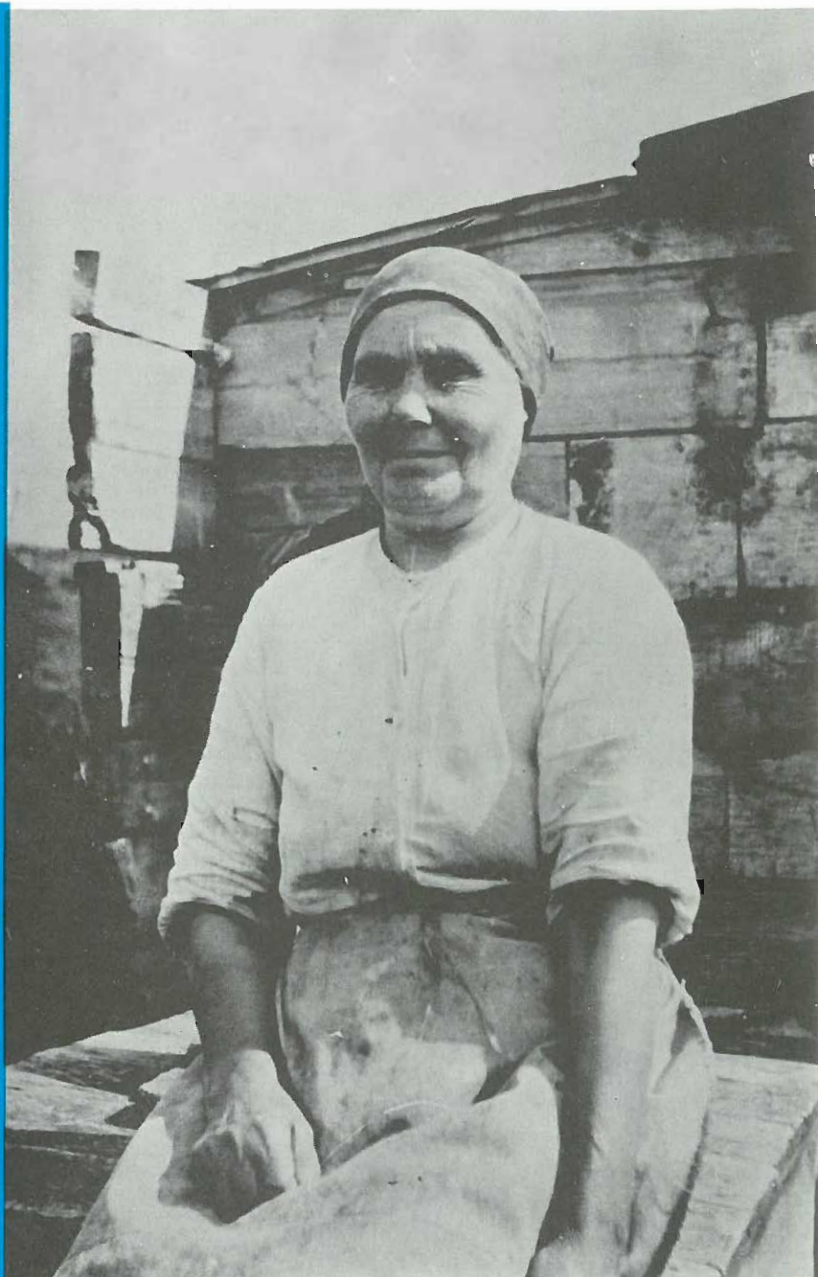
Finns Succesful in Toronto

AUVO KOSTIAINEN,

Amerikansuomalisen työväen-
liikkeen tutkimuksesta

On the Research of Finnish-
American Labor Movement

KESKUSTELUA

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1976

1

SIIRTOLAISUUS—MIGRATION

Siirtolaisuusinstituutti-Migrationsinstitutet

Päätoimittaja

Editor Olavi Koivukangas

Toimituskunta:

Editorial committee:

Prof. Vilho Niitemaa, Turun yliopisto

Prof. Oscar Nikula, Åbo Akademi

Prof. Terho Pulkkinen, Turun yliopisto

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Tilaushinta on 10 mk/vuosi tai 15 Rkr,
irtonumero 3 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 10 mk
Ps-tilille TU 495 90 — 3.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI MIGRATIONSINSTITUTET

Turun yliopisto

20500 Turku 50

puh. 921 — 17 536

Henkilökunta:

Ph.D. Olavi Koivukangas, johtaja

HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistosihiteeri

VTK Eva Jäykkä

VTM Simo Toivonen

Valokuvaaja Kari Lehtinen

Valtuuskunnan puheenjohtaja:

Prof. Jorma Pohjanpalo

Hallituksen puheenjohtaja:

Prof. Vilho Niitemaa

Kansi: Suomalaista syntyperää oleva kveenainen Varangerista Pohjois-Norjasta (Samuli Paulaharju, Museovirasto, Hki)

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI JA USA:n 200-VUOTISJUHLAT

Kuluneen talven toiminnassa keskeisenä on ollut valmistautuminen Yhdysvaltojen 200-vuotisjuhlille. Instituutin tehtävänä ovat seuraavat projektit:

1. Siirtolaisuusinstituutti on tehnyt suomalaista siirtolaisuutta Yhdysvaltoihin kuvaavan valokuvanäyttelyn, johon kuuluu noin 100 suurennettua siirtolaisaiheista valokuvaa ja tekstipaneelia sekä julisteita. Toinen kappale on lähetetty Yhdysvaltoihin, ja se tulee olemaan näytteillä ainakin seuraavilla paikkakunnilla: Lake Worth, Detroit, Fitchburg, Marquette, New York, Seattle ja Hancock. Toinen kappale jää Suomeen ja sen julkistamistilaisuus on 9.4.1976 instituutin valtuuskunnan kokouksen yhteydessä. Näyttely tulee olemaan Wäinö Aaltosen Museossa Turussa noin 25.5. — 13.6.76 välisen ajan. Näytteillepanoa on suunniteltu myös Helsinkiin.
2. Siirtolaisuusinstituutti toimittaa USA:n 200-vuotisjuhlakirjan nimeltä "Old Friends - Strong Ties". Kirja sisältää 15 artikkelia, jotka käsittelevät amerikkansuomalaisia ja Suomen ja USA:n välisiä suhteita kuluneina 200-vuotena. Kirjoittajina ovat presidentti Urho Kekkonen, ulkoministeri Kalevi Sorsa sekä tunnettuja suomalaisia ja amerikkansuomalaisia tutkijoita ja julkisuuden henkilöitä. Kirja, jonka päätoimittajana toimii prof. Vilho Niitemaa, valmistuu keväällä 1976
3. Siirtolaisuusinstituutti järjestää Yhdysvaltain 200-vuotisjuhlaseminaarin 2. - 3. 6.1976 Ruissalon kongressihotellissa Turussa. Seminaarissa käsitellään Yhdysvaltojen historiaa sekä Suomen ja USA:n välisiä suhteita. Seminaari on tarkoitettu lähinnä historianopettajille, mutta myös muut ovat tervetulleita. Seminaarista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä Siirtolaisuusinstituuttiin.

Turussa 9.3.1976

Olavi Koivukangas

AMERIKAN YHDYSVALLAT 1776 – 1976

Siirtolaisuusinstituutin järjestämä USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 2. – 3.6.1976 Ruissalon kongressihotellissa Turussa.

O H J E L M A

KESKIV: 2.6.1976

Aamulla klo 9.00 lähtien tutustuminen Wäinö Aaltosen Museossa olevaan USA:n 200-vuotisjuhlanäyttelyyn: "Reflections: Images of America". Noin 600 m² näyttely käsittelee sekä USA:n historiaa että nykyisyyttä. Samaan aikaan Wäinö Aaltosen Museossa on myös Siirtolaisuusinstituutin toimittama suomalaista siirtolaisuutta Yhdysvaltoihin käsittelevä valokuvanäyttely.

klo

11.00 lähtien Ilmoittautuminen
Ruissalon kongressihotelli

LOUNAS

13.00 Seminaarin avaus Siirtolaisuusinstituutin johtaja
Olavi Koivukangas

1. USA:n taloudellinen ja sosi- Prof. William A. Hoglund
aalinen kehitys University of Conn.

2. USA:n hallinnon rakenne ja Prof. Jaakko Nousiainen
toiminta Turun yliopisto

KAHVITAUKO

3. Yhdysvallat kansainvälisessä politiikassa

3.1. Ennen toista maailmansotaa Dr. Michael Berry, University
of Wisc.

3.2. Toisen maailmansodan jälkeen Prof. Douglas Ollila, Jr., University of Minn.

KESKUSTELUA

16.30 Ryhmäyöskentelyä oppituntien valmistamiseksi

Ryhmä I USA:n talous- ja sosiaalishistoria Johtajana: Prof. William A. Hoglund

Ryhmä II USA:n hallintojärjestelmät Johtajina: Dr. Michael G. Karni,
University of Minn. ja Prof. Jaakko
Nousiainen

Ryhmä III USA:n ulkopolitiikka Johtajina: Dr. Michael Berry ja prof. Doug-
las Ollila, Jr.

18.00 PÄIVÄLLINEN
Saunominen ja vapaata seurustelua (ravintola-ilta, yökerho jne.)

TORSTAI 3.6.1976

- 7.30 Lenkkeily, aamu-uinti, kahviaamiainen
- 9.00 Yhdysvaltojen etninen perintö
1. Intiaanit VTM Markku Henriksson
Helsingin yliopisto
 2. USA:n värillinen väestö FL Olli Alho
Turun yliopisto
 3. Siirtolaiset Euroopasta Dos. Reino Kero
Turun yliopisto

KESKUSTELUA

12.00 LOUNAS

13.30 Ryhmätyöskentelyä oppituntien valmistamiseksi

- Ryhmä I Intiaanit Johtajina: Dr. Michael G. Karni
ja maist. Markku Henriksson
- Ryhmä II Värillinen väestö Johtajina: Prof. Douglas Ollifa, Jr.
ja lis. Olli Alho
- Ryhmä III Siirtolaiset Euroopasta Johtajina: Dr. Michael Berry ja
Dos. Reino Kero

KAHVITAUKO

- 15.15 Suomalainen kulttuuri Yhdys- Prof. William A. Hoglund
valloissa University of Conn.
Amerikkalainen kulttuuri Suo- FL Jerker Ericksson
messä Helsingin yliopisto
- 16.45 Seminaarin päätössanat Siirtolaisuusinstituutin hallituksen puheen-
johtaja prof. Vilho Niitemaa

Osaanottomaksu on 50 mk ja täysihoi-
to 140 mk.

SIIRTOLAISUUDESTA RUOTSIIN

HOLGER QUICK:
TYÖVOIMAMINISTERIÖN TOIMISTO-
PÄÄLLIKKÖ

Siirtolaisuuden taustaa Euroopassa

Vuonna 1954 alkaneella noususuhdanteella oli Euroopan taloudelliseen kehityskulkuun merkittäviä vaikutuksia. Useat Länsi-Euroopan teollisuusmaat olivat tuolloin joutumassa uuden ongelman eteen. Vaikka tuotanto ja elintaso olivat jatkuvassa nousussa, ei ollut mitään takeita siitä, että kehitys tulisi jatkumaan muuttumattomalla vauhdilla.

Maa toisensa jälkeen alkoi näet potea työvoimapulaa. Tätä tosiasiaa kuvasti jo vuonna 1954 kasvuvauhdin erilaisuus Länsi-Euroopan eri maissa. Esim. Saksan Liittotasavalta ja Itävalta, joilla vielä tuolloin oli käytettävissään suhteellisen suuret työvoimareservit, näkivät teollisuustuotantonsa nousevan aivan toisessa rytmissä kuin esim. Ruotsi ja Norja, joissa vallitsi täystyöllisyys. Saksan Liittotasavallassa alkoi jo tuolloin työvoimavarat loppua siinä määrin, että oli pakko ryhtyä suunnittelemaan vieraan työvoiman, lähinnä italialaisten tuottamista maahan.

Tämä noususuhdanne ja sen vaikutus työvoiman kysyntään antoivat pitkälle teollistuneissa maissa aiheen omien, kansallisten työvoimavarojen riittävyyden arviointiin suhteessa tuolloin niin suuresti arvostettuun ja tavoiteltuun taloudelliseen kasvuun. Kun toivottu aineellinen hyvinvointi vaati voimistuvaa taloudellista kasvua, ja tämä puolestaan ennen kaikkea tuossa vaiheessa työvoimaa, kääntyivät katseet vähemmän teollistuneiden maiden käyttämättömiin työvoimavaroihin. Työvoiman tuleville laajamittaisille muuttoliikkeille luotiin tuolloin kauaskantoisia vaikutuksia. Taloudellisen kasvun taustatekijät alkoivat vaikuttaa ja synnyttää niitä ongelmia, joista nyt koetetaan vapautua sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Yhteispohjoismaiset työmarkkinat

Suomen tuonaikaiset työllisyysongelmat koskettelivat lähinnä kausityöttömyyden tasaamista ja sopeutumista suhdannevaihteluihin. Verrattain vähäiselle huomiolle jäi julkisuudessa vuonna 1954 Pohjoismaiden kesken solmittu sopimus yhteisistä työmarkkinoista. Ajallisesta yhteensattumasta huolimatta ei tätä sopimusta ole pidettävä osana edellä kuvattunalaista kansainvälistä kehitystä luoda rajojen yli tapahtuvalle työvoiman liikkuvuudelle uudenlaiset edellytykset. Tosin se on käytännössä johtanut nimenomaan työvoiman liikkuvuuteen Suomesta Ruotsiin ja Ruotsin taloudellisen kasvun kansainvälisen kilpailukyyn voimakkaaseen tukemiseen.

Suomen ja Ruotsin välinen muuttoliike

Suomalaiset käyttivät tätä uutta sopimusta ja sen tarjoamia mahdollisuuksia heti alusta alkaen hyväkseen, joskaan mitään huolestuttavan laajoja mittasuhteita muuttoliike ei saavuttanut tuona aikana vielä. On mielenkiintoista todeta, että sopimuksen alkuaikoina ei Ruotsiin työhön meneviä kutsuttu siirtolaiseksi. He vain yksinkertaisesti menivät Ruotsiin töihin jatkaen ja voimistaen niitä perinteitä, joita erityisesti Pohjois-Suomessa oli pitkään jo ollut. Ehkäpä tämä perinteellinen tapa käydä Ruotsissa töissä aiheutti sen, ettei tähän vuosi vuodelta voimistuvaan ilmiöön kiinnitetty julkisuudessaakaan erityistä huomiota. Siirtolaisuuskäsitteeseen sisältyi tuonaikaisen katsomuksen mukaan jotakin niin lopullista ja peruuttamatonta, että vällettiin Ruotsiin muuttavista käyttämästä tätä käsitettä ja siirtolaisina pidettiin vain niitä, jotka muuttivat esim. Amerikkaan tai Australiaan.

Muuttoliikkeeseen suhtauduttiin Suomen taholta ymmärtäväisesti ja hyväksyttävästikin. Katsottiin maalle olevan jopa edullista, että työttömyyskausina osa työttömistä siirtyi Ruotsiin ja siten helpotettaisiin tilannetta

Suomeen jäävien osalta. Tällöin vielä yleisesti uskottiin, että Ruotsiin lähdettiin vain tilapäisesti ja Suomeen palattaisiin olosuhteiden ja erityisesti työllisyyden jälleen kohentuessa. Näin suhtautuivat asiaan mm. työvoimaviranomaiset lahden kummallakin puolella. Puhuttiin yleisesti työvoiman lainaamisesta ja sen takaisin saamisesta ikään kuin kysymyksessä olisi ollut jokin mekaaninen tuotantotekijä, joka käyttäytyi tahdottomasti vallitsevien taloudellisten tilanteiden mukaan. Ainakin Suomen osalta tällainen suhtautumistapa perustui suurelta osalta tietämättömyyteen työvoiman ja väestön muuttoliikkeen vaikutuksesta lähtömaan yhteiskunnan olosuhteisiin ja yksilöihin sekä osittain myös kaiketi hyväuskoisuuteen.

Ruotsiin muuton syiden selvittely ja vaikutukset

Ruotsiin suuntautunutta muuttoliikettä ja Ruotsiin muuttaneita ryhdyttiin kutsumaan siirtolaisuudeksi ja siirtolaisiksi vasta 1970-luvun vaihteessa. Samaan aikaan käynnistyi maassamme olosuhteisiin nähden varsin laaja ja syvälinen selvittely tämän siirtolaisuuden syistä ja seurauksista. Tutkimukset ovat mm. osoittaneet, että siirtolaisuus Ruotsiin on varsin monikerroksinen ilmiö, josta aiheutuu maallemme lähes yksinomaan vahinkoa. Erytyisesti 1960-luvun loppupuolella sattuneet suuret muuttovuodet, jolloin vuosina 1966-70 nettomuutto Ruotsiin oli noin 90 000, osoittivat laajamittaisen maastamuuton hai-

talliset vaikutukset maallemme. Näistä todet-
takoon lähtöalueen ikä- ja sukupuolijakautu-
mien vinoutuminen pääasiassa nuorten mies-
ten muuttaessa ensivaiheessa Ruotsiin, aktii-
viväestön väheneminen aiheuttaa välittömäs-
ti muuttotappioalueelle kokonaistulojen las-
kua vähentäen näin tulevaisuuden kaiken-
puolisen toimeliaisuuden kehitystä jne.

Näihin siirtolaistutkimuksiin ja -selvityksiin
rakentuu osaltaan myös nykyinen siirtolai-
suuspolitiikka, jossa tietämättömyydellä ja
vielä vähemmän hyväuskoisuudella ei enää
ole sijaa.

Yksityinen siirtolainen suuren muuttoliik- keen osana.

Tietämättömiä ja ennenkaikkea hyväuskoisia
olivat myös ne tuhannet työntekijät, jotka
siirtyivät Ruotsiin. Heidän tietonsa rajoittu-
vat yleensä vain yhden työnantajan tarjoa-
maan työhön ja jonkinlaiseen majoitusmah-
dollisuuteen työpaikkakunnalla. Työn todeli-
sesta laadusta, olosuhteista uudella paikka-
kunnalla ja asunnon laadusta ei ollut sanot-
tavia tietoja. Työn luonne paljastui vasta
työtä tehtäessä ja kansallinen eriarvoisuus
jouduttiin usein toteamaan katkerasti käy-
tännössä.

Vaikkakin 1954 sopimus yhteispohjoismai-
sista työmarkkinoista edellytti, että työnha-
kijat mahdollisimman suuressa määrin käyt-
täisivät työnvälitystä siirtyessään toisesta
pohjoismaasta toiseen, siirtyi käytännössä
työnvälityksen kautta Ruotsiin vain vähäi-
nen murto-osa sinne muuttaneista. Tämä ai-
heutui ehkä ennen kaikkea siitä, että työn-
välityksen palvelut koettiin tuolloin puut-
teellisina ja hitaina kun sen sijaan sukulaisten
ja tuttavien kautta saatujen tietojen perus-
teella sekä ennen kaikkea työnantajien suo-
ran värväyksen kautta päästiin nopeasti työ-
hön. Tällaisesta omin päin tapahtuneesta
liikkuvuudesta Ruotsiin aiheutui kuitenkin
monenlaisia vaikeuksia ennen kaikkea maas-
ta muuttajille itselleen. Muuttajat joutuivat
usein kohtuuttomiin vaikeuksiin Ruotsissa
kun tiedot työstä, palkoista, asunnoista jne.
osoittautuivat puutteellisiksi tai suorastaan

virheellisiksi. Useat kokivat nämä vaikeudet
lisäksi turhaan, koska heille olisi ollut Suo-
messakin työtä, jos he vain olisivat olleet sii-
tä tietoisia eli käyneet ennen muuttopäätök-
sen toteuttamista työnvälitystoimistossa.

Suomen ja Ruotsin välinen työnvälityssopimus

Muuttajille aiheutuvien kohtuuttomien vai-
keuksien välttämiseksi sekä muuttoliikkeen
hallitsemiseksi pidettiin työnvälityksen mah-
dollisimman laajaa käyttöä sekä Suomen että
Ruotsin kannalta toivottavana. Tämän ta-
voitteen saavuttamiseksi solmittiin huhti-
kuussa 1973 Suomen ja Ruotsin kesken so-
pimus, joka täydentää pohjoismaista työ-
markkinasopimusta ja jolla pyritään ohjaa-
maan maitten välinen työvoiman liikkuvuus
tapahtuvaksi työnvälityksen kautta. Sopi-
muksen mukaan ei toisen maan työnantaja
saa ottaa palvelukseensa toisesta tulevaa
työntekijää ellei tämä sitä ennen ole käynyt
työnvälityksessä. Työnvälityksen käytöllä
haluttiin varmistaa se, että maasta muuttava
saa tietoonsa oman maan tarjoamat työ- ja
koulutusmahdollisuudet. Jos hän tämän jäl-
keen arvioi mahdollisuutensa Ruotsissa pa-
remmiksi kuin täällä, saa hän tiedot Ruotsin
avoimista työtilaisuuksista, palkoista, asun-
noista, veroista, työolosuhteista, lasten kou-
lumahdollisuuksista jne. Hän saa siten tie-
toonsa harkittuun päätöksen tekoon tarvit-
tavat oleelliset tiedot, jotka samalla osaltaan
auttavat häntä myöhemmin sopeutumaan
uusiin olosuhteisiin. Tällaisen syvennetyn
työnvälityspalvelun toteuttamiseksi sopi-
muksen edellyttämällä tavalla saatiin Suo-
men työnvälitykseen 1.7.1973 lukien 30 eri-
tyisvirkailljaa hoitamaan käytännössä maas-
ta- ja maahan muuttoasioita. Tehtävien hoi-
tamiseksi luotiin samanaikaisesti Ruotsin ja
Suomen työnvälitysviranomaisten kesken
entistä tehokkaampi työmarkkinoita koske-
va informaatiojärjestelmä, jotta mahdolliset
muuttajat kummassakin maassa saisivat pää-
töksentekoon tarvittavia asiallisia tietoja.
Maitten välinen informaatiotoiminta oli jo
huomattavasti parantunut sillä, että vuoden

1971-72 vaihteessa aloitettiin työnvälitysvirkailijoiden vaihtotoiminta Ruotsin ja Suomen välillä. Mainitusta ajankohdasta lähtien on siten 15-20 suomalaista työnvälittäjää työskennellyt Ruotsin työnvälityksessä 4-6 kuukauden ajan vuosittain paikkakunnilla, joilla on huomattavasti suomalaistyövoimaa. Vastaavasti on ruotsalaisia työnvälittäjiä työskennellyt Suomessa pääasiassa niillä alueilla, joilta on tapahtunut huomattavaa maastamuuttoa. Samanaikaisesti kuin Suomen ja Ruotsin työnvälitysten yhteistoimintaa tehostettiin edellä mainitulla työnväli-

tyssopimuksella, sovittiin maitten välillä muuttoliikkeen tilastoinnin parantamisesta. Suomen työnvälitysviranomaiset ryhtyivätkin keräämään varsin yksityiskohtaisia tietoja työnhakijoista, jotka välitettiin Ruotsiin tai Ruotsista Suomeen elokuusta 1973 lukien. Ruotsissa käynnistyi vastaava toiminta vuotta myöhemmin.

Ruotsin ja Suomen välinen muuttoliike on ollut vuosien 1971-1974 välisenä aikana Suomelle edullinen eli Suomeen on muuttanut enemmän kuin Suomesta Ruotsiin.

Suomen ja Ruotsin välinen muuttoliike vuosina 1950–1974

Vuosi	Suomesta		Ruotsista Suomeen	Netto ¹⁾ muutto
	Ruotsiin			
1950	11 851		1 242	10 609
1951	12 803		1 986	10 817
1952	8 158		3 692	4 466
1953	6 811		3 922	2 889
1954	8 449		2 963	5 486
1955	11 267		2 830	8 437
1956	9 134		3 418	5 716
1957	11 020		2 703	8 317
1958	7 645		2 603	5 042
1959	7 518		2 700	4 818
1960	12 311		3 166	9 145
1961	12 830		3 768	9 062
1962	9 770		4 271	5 499
1963	10 385		4 071	6 314
1964	19 302		3 824	15 478
1965	21 852		4 540	17 312
1966	16 617		6 378	10 239
1967	10 616		6 061	4 555
1968	18 338		6 108	12 230
1969	38 607		5 858	32 749
1970	41 479		10 961	30 518
1971	16 601		18 712	- 2 111
1972	10 313		17 596	- 7 283
1973	9 013		16 118	- 7 105
1974	9 593		10 773	- 1 140
1970	39 745		8 910	30 835 ²⁾
1971	16 421		16 918	- 497
1972	11 094		16 121	- 5 027
1973	9 530		15 020	- 5 490
1974	10 374		11 121	- 747

- 1) Tiedot perustuvat Ruotsin tilastoihin (Sveriges officiella statistik, Befolkningsförändringar).
 2) Tiedot perustuvat Suomen tilastoihin.

Oheisen tilaston mukaan nettomuutto Suomen hyväksi on mainittuna aikana ollut 17 000 henkeä. Tämä maallemme edullinen kehityssuunta muuttui viime vuoden aikana. Suomesta muutti Ruotsiin viime vuoden aikana Ruotsin tilastokeskuksen tarkistamattomien tietojen mukaan 12 139 Suomen kansalaista ja Ruotsista Suomeen 7 705 Suomen kansalaista. Suomen muuttotappio oli siten 4 434. Kehityksen kääntyminen Suomelle tappiolliseksi ei ollut yllättävää. Vuoden 1975 muuttotappio lienee aiheutunut pääosiltaan siitä, että vuosien 1969 ja 1970 suurten muuttoaaltojen mukana muuttaneista paluuhalukkaimmat ovat jo palanneet Suomeen. Toinen paluumuuttoa hidastava tekijä on luonnollisesti ollut Suomen heikentynyt työllisyystilanne samanaikaisesti kun työllisyys Ruotsissa on pysynyt suhteellisen vakaana.

Muuttoliike koko Pohjolassa

Uutta pohjoismaissa työmarkkinahistoriassa on, että tanskalaisten muutto Ruotsiin oli vuonna 1975 laajamittaisempaa kuin suomalaisten. Tanskan kansalaisia muutti vuoden 1975 aikana Ruotsiin yhteensä 10 624, paluumuuttomäärän ollessa 3 935. Tanskan muuttotappio oli siten 6 689. Yllättävänä on ehkä pidettävä sitä, että Norjan öljylöydösten muuttama tilanne Norjassa ei ole kääntänyt Ruotsin ja Norjan välisen muuttoliikkeen suuntaa. Norjasta muutti vuonna 1975 Ruotsiin 2 328 Norjan kansalaista ja Ruotsista Norjaan 1 483 Norjan kansalaista. Norjan muuttotappio oli Ruotsille 845.

Norjan öljylöydösten vaikutuksesta työvoiman liikkuvuuteen Suomesta Norjaan on esitetty erilaisia arviointeja. Toistaiseksi ei muuttoliike ole kuitenkaan saavuttanut mainittavia mittasuhteita. Norjassa arvioidaan tällä hetkellä työskentelevän vain 2 000 suomalaista, pääosaltaan öljytuotantoon perustuvissa toiminnoissa. Määrä on jonkin verran pienempi kuin vuoden 1974 vastaava lukumäärä. Norjaan siirtyminen on ainakin toistaiseksi ollut luonteeltaan selvästi erilaista kuin muutto Ruotsiin. Norjaan mennään yleensä ansaitsemaan rahaa ja tullaan lyhyehkön ajan jälkeen takaisin Suomeen eli tuo alkuperäinen muuttamismalli, jonka uskotaan toimivan Ruotsin osalta, saattaa Norjan kohdalta osoittautua oikeaksi. Norjan erikoislaatuisista olosuhteista ja ainakin tässä vaiheessa vain yhden elinkeinon, öljytuotannon, laajentumisesta johtuen työssäkäynti jäänee Norjassa yleensä lyhytaikaiseksi eikä sen siten arvioida aiheuttavan laajempaa väestömuuttoa sinne.

Tulevaisuuden muuttoliike Ruotsiin

Muuttoliikkeen Ruotsin ja Suomen välillä arvioidaan kuluvan vuosikymmenen aikana jatkuvan suurin piirtein saman suuruisena kuin viime vuonnakin eli saattaisimme menettää vuosittain keskimäärin noin 4 000 henkilöä Ruotsille. Tällainen laskelma on esitetty työvoimaviranomaisten eri yhteyksissä esittämissä kehitysarvioinneissa. Se on luonnollisesti keskimääräinen muuttotappioarvio, koska vuosittaiset vaihtelut ovat riippuvaisia mm. Ruotsin ja Suomen työllisyystilanteen vaihteluista, elintasojemme keskinäisestä kehityksestä jne. Tosiasiaksi kuitenkin jää se, että tulevina vuosina saamme varautua voimistuvaan muuttoliikkeeseen Ruotsiin päin.

HOLGER QUICK:
FINNISH MINISTRY OF LABOUR

ABOUT FINNISH MIGRATION TO SWEDEN

From Finland emigrated to Sweden, according to unchecked information, received from the central of statistics in Sweden, 12 139 citizens of Finland and from Sweden immigrated to Finland 7 705 Finnish citizens. The lost was for Finland also 4 434. That the development became negative for Finland was not surprising. The negative moving balance of 1975 may very largely have been caused by the fact, that of that large number of Finnish citizens who emigrated to Sweden in 1969 and 1970 those, who were most willing to return have already returned to Finland. Another fact that has retarded the return movements is naturally the weakened employment situation in Finland at the same time as the employment in Sweden has remained rather well-balanced.

THE MIGRATION MOVEMENTS IN THE NORTHERN COUNTRIES

A new feature in the history of labour market of the northern countries is, that the number of Danes moving to Sweden in 1975 was larger than that of Finns. Total 10 624 Danish citizens moved in 1975 to Sweden and 3 935 returned to Denmark. The negative moving balance was also for Denmark 6 689.

It may sound surprising, that the situation in Norway after the discoveries of oil has not changed the direction of migration between Sweden and Norway. In 1975 2 328 Norwegian citizens moved from Norway to Sweden and 1 483 returned from Sweden to Norway. The lost for Norway was also 845.

There has been given various judgments concerning the effect of the Norwegian discoveries of oil on the emigration from Finland to Norway. So far these movements have not taken any proportions worth mentioning. It has been calculated, that there are only 2 000 Finns working at the moment in Norway, and mostly in the sector of oil production. This number is a little smaller than the corresponding number of 1974. The migration movements to Norway have, at least for the present, had a character which clearly differs from the migration movements to Sweden. One usually goes to Norway in order to make money returning after a visit of rather short duration to Finland, which means that the original pattern of movements, that was supposed to work with reference to Sweden, might so far as Norway is concerned be proved right. Owing to the special circumstances in Norway and to the extension, at least at the moment, of only one industry, the oil production, the working in Norway may not be of long duration or cause any larger migration movements.

MIGRATION MOVEMENTS TO SWEDEN IN FUTURE

It is estimated, that the migration movements between Sweden and Finland will remain under this decade about the same as last year, i.e., we may every year lose about 4 000 people for Sweden. This kind of calculation has been offered in the prejudgments of development, which have been presented by the manpower authorities. It is naturally an average calculation of the negative balance of movements, because the yearly variations depend among other things on the changes in the employment situation in Sweden and Finland, the mutual development of our standard of living etc. The fact is, however, that we must during the coming years get prepared to meet increasing migration movements to Sweden.

Immigration from northern Finland and Sweden to northern Norway in the 19th century

EINAR NIEMI: University lecturer, Tromsø

INTRODUCTION

This paper is mainly a summary of the author's treatise on the Finnish (or "Kvaenish") migration from Finland and Sweden to the urban and rural districts of Vadsø in Finnmark, northern Norway, from 1845 to 1885. ¹ The treatise was written for the degree of Master of Arts at the University of Oslo, Institute of History. Some of the results of this study are of interest for all of the Finnish migration to Finnmark and the north-

hern part of Troms (Finnmark and Troms are the two northernmost counties in Norway). Most of this paper concentrates, however, on the migration to Vadsø. The municipality of Vadsø is chosen, partly, because of its vigorous immigration and the settlement of Finns there during the 19th century, partly, because of the good source material available for migration studies, and, partly, because of the character of the area itself — it has urban as well as rural immigrant settlements. Today Finnish cultural elements are still alive in this area.

Krampenesin kylässä Varangerissa asuu kveenejä.

The village-like settlement of Krampenes, Varanger, partly inhabited by Kvaens (Photo Tromsø Museum).

SOURCE MATERIAL

Finnish and Swedish source material has been used only to a limited extent, partly because of their incomplete character for this study (e.g. the church registers), partly because of language and other practical problems. The passport lists in the archives at Uleåborg were briefly examined, but they were of little or no help at all. In analysing the structure of this migration I have depended on parish registers in Finnish Lapland and Swedish Tornevalley. In addition to these, reports from the governors of Uleåborg and Norrbotten including statistical data, and some other Finnish and Swedish statistics on economy and demography have been used.

There exist no satisfactory statistics of the 19th century immigration to Norway. The registration was done in the censuses or the local church was obliged to register the immigrants. The census lists seem to be a reliable source for analysing the number, structure and assimilation of the immigrants. The lists of immigrants in the church registers are far from complete. Generally the number of immigrants in the census lists is bigger than that in the church registers, at least in the year of the census and the years preceding it. The censuses were taken at the turn of the year, and because most immigrants arrived in April those who settled down in Norway were registered in the census lists.—I have also received information about the Finnish migration from some unprinted sources, such as annual reports from the bailiff and his men, annual medical reports from the local physician and reports from the visiting bishop.

The printed material is voluminous. In the 1860s the Finnish immigrants in Northern Norway and especially those who settled in the border districts in Finnmark stimulated political interest. Consequently, "the Kvaenish problem" was widely debated in Norway, also in the National Assembly (the STORTING), and the debates are reported in different publications. The quintennial reports from the governor of Finnmark, based on local reports from the bailiff and

his men, give much data about economic matters, and also some particular immigrant problems are dealt with. The official statistics have, of course, been applied, too. Contemporary newspapers, both local and those published in the capital, contain much information and give views on the subject as do certain periodicals. These sources concentrate especially on the ethnic and political aspects of the immigration.

Scientific literature in Norway about the "Kvaens" is scarce in spite of the interest in them. In the 1920s there appeared a couple of shorter studies of which the one by Just Qvigstad still ranks as the best. Even today it is the basic study of Finnish immigration to Northern Norway, even if Qvigstad didn't manage to analyse deeply enough any of the problems involved. From the 1920s until the early 1970s very little was produced on this subject. But now, in the 1970s, a couple of studies on Finnish immigration to Norway have appeared and, evidently, new interest has been taken in this subject in all three countries involved. Probably this is due to today's general interest in migration, minorities and social and demographic history at large.

COURSE AND VOLUME OF MIGRATION

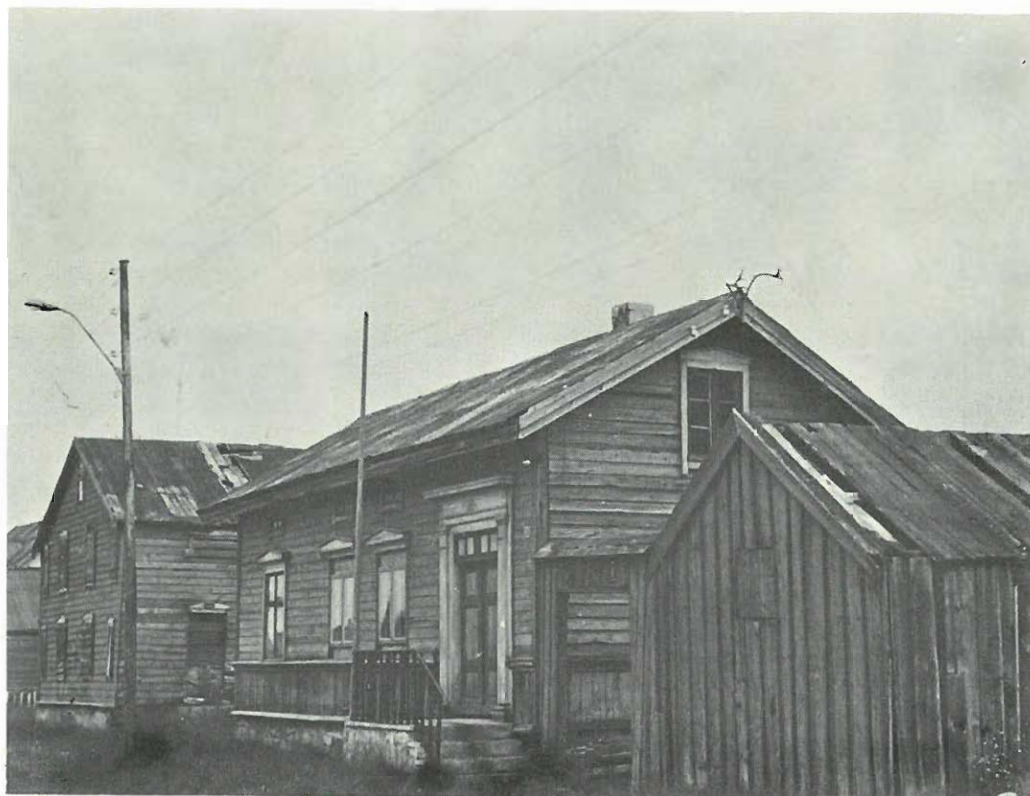
For centuries there had been lines of communication between the northern parts of Sweden/Finland and northern Norway. The old trade routes ended on the coast and along them seasonal migrants found their way to the rich fisheries, e.g. in the Varanger fiord. The actual migration which resulted in settlement, started probably not until the first decades of the 18th century. The first important destinations for the pioneering migrants who were going to settle down were the districts of Alta (Finnmark) and Lyngen (Troms). Throughout the 18th century and up to the 1830s the pattern of immigration was largely the same though the Finnish immigrants also settled down in small numbers elsewhere.

From the 1830s up to the middle of the century the stream of migration definitely changed its course. The western districts lost their attraction while the eastern parts of Finnmark became the new dominating Finnish immigration area. This change is partly due to the decline of the copper mining industry at Kåfjord in Alta (which had employed several hundred Finns), partly to the hunger for land (the "old" immigration districts now tended to be filled up, and partly to the rich fisheries in Varanger which now were prosperous after a long period of slump. The relatively good agricultural possibilities in Varanger had not been exploited earlier; in this field the Finns became pioneers on the coast of the Arctic Ocean. Land could easily be, acquired at that time. Until the 1860s it was allotted free, to the immigrants. Later (as a consequence of "jordloven" for Finnmark in 1863) land was sold for a small sum of money. Finnish colonies

were established in several places around the Varanger fiord, but it was the Vadsø district which became the greatest magnet for the immigrants.

Restrictions were not put on the allotment of land (apart from the law of 1863, which didn't discriminate ethnically) until the last decades of the century. The border districts were regulated first, and the final result was that allotment was restricted to Norwegian-speaking people. National and political interests became decisive for the state's agricultural policy in Finnmark.

In no other area did the Finnish immigration reach such proportions as in the Vadsø district. Some of the settlements were totally dominated by Finns, and in a certain period more than half of the total population of the municipality consisted of Finns. No wonder that Vadsø was named "the Finnish capital of Norway".

Halosen vanha kauppatalo Vadsössä.
The old Halonen merchant's house at Vadsø (Photo Tromsø Museum).

The immigration to Vadsø came in three waves: 1) from the 1830s to the first part of the 1850s, 2) In the 1860s (especially the second half of the decade), 3) in the first half of the 1880s. In about 1890 the immigration as such had run dry. It culminated in the 1860s, not only in Varanger, but also in the "old" destinations which now experienced a revival, for the last time. Especially in the years 1865 and 1866 the number of immigrants to Vadsø increased greatly. The census of 1865 shows that 10% of the total population of the municipality were Finns who had arrived in that year.

Let us look at some statistical data. Here only "pure" Finns are taken into consideration (persons who are Finns themselves or children of Finnish parents). The figures show the Finnish population grew in Vadsø from 1845 to 1885:

URBAN DISTRICT:

1845:	134 Finns	i.e. 35% of population		
1855:	353 "	" 40% "	"	"
1865:	710 "	" 53% "	"	"
1875:	1025 "	" 59% "	"	"
1885:	1371 "	" 62% "	"	"

RURAL DISTRICT:

1845:	6 Finns	i.e. 1.3% of population		
1855:	83 "	" 12 "	"	"
1865:	328 "	" 34 "	"	"
1875:	460 "	" 42 "	"	"
1885:	788 "	" 51 "	"	"

During the same period (1845-90) the number of Finns increased in southern Varanger (the largest Finnish colonizing municipality after Vadsø) from 77 persons (11% of total population) to 337 (20%) in 1865 to 862 (44%). The number of Finns in both Finnmark and Troms culminated in 1875 with respectively 24.2% and 7.7% of the total population. Still in 1900 the Finnish population element is clearly seen in the statistics: 13% of the rural and 16% of the urban population of Finnmark was born in Finland

MIGRATION ROUTES AND STRUCTURE OF MIGRATION

The migrants from geographical Finland came from almost all over the country, even if most of them came from the county of Uleåborg (which at that time covered most of northern Finland). The central parishes of the country, both those along the coast and those inland, gave the largest number of emigrants (parishes in Kemi *härad* and Uleå *härad*). From the northernmost border districts few migrants settled down in Norway. — Those from Sweden came mainly from the Torne Valley.

The migrants followed the old routes to the Arctic Ocean. One of the main western routes went up the Torne Valley and ended at the old market place Skibotn in Lyngen. The central route went to Alta. The main eastern route, followed by the majority of migrants heading for Vadsø, went via Inari to Neiden and Bugøyfjord on the southern coast of Varanger. There the migrants crossed the fiord by boat and landed at Vadsø. Many were emigrants by stages. In the census lists it is possible to follow the families' routes to their final destination by registering the different places of birth of the children. One example shows that the family lived for a time at Kåfjord and for a while at Hammerfest before it ended up at Vadsø. Other examples prove that one migration route went from Kuusamo via Kola to Vadsø.

Most migrants used their own feet to reach their destinations. Often 600 kilometers were covered on skis without skis. Those who could afford it rented horses or reindeer for shorter or longer distances. Migrants often assembled at central places, e.g. at Kittilä, before they started for the coast in groups of maybe 20 or 30 individuals. As mentioned, the main migration took place in late winter or early spring because of the seasonal fisheries, among which the richest by far was that of cod (or LODDE) from April to June. Thus the migrants hoped for a "flying start" in their new country.

Statistical analysis shows that at the early stages the migration of families was most common. Even if the number of individual migrants increased later, still in about 1870 60% of the immigrants came with their families. From 34–40%² of the migrants belonged to the freeholder farmer class at their home places. The rest were mainly servants or cottagers, crofters or workers.

The high percentage of women among the Finnish immigrants to Vadsø is remarkable. In 1865 women counted 47.6% of the total number in 1885 50.0%. Vadsø could offer good possibilities for work e.g. as house maids. Because of the high mobility of the population and the constant influx of people, the prospects for marriage were probably also regarded as good.

CAUSES OF MIGRATION

In most of the literature treating the Finnish migration to northern Norway, poverty, hunger and bad crops have played a dominating role in explaining the phenomenon. To a large degree the pattern of causes has been simplified and also dramatized. The pattern of causes is naturally a complex one where both the "pull" and the "push" forces should be analysed together with the close relationship between them – too often they have been regarded as alternative explanations.

The explanation of the Finnish migration to northern Norway must, of course, be based on an analysis of a combination of demographic, economic and social factors in both the "push" and the "pull" areas. The most important key to the explanation of mass migration in the 19th century is probably the demographic development in the northern parts of Finland and Sweden. The population growth far surpassed the growth of economy. The main trade – agriculture – could not absorb the growing population, "odlingsgränden" had reached its limit. One reason why the years of famine in the 1860s became such a catastrophe for northern Finland, is the fact that agriculture had expanded to areas extremely exposed to

climatic changes. The Great Famine does not explain the emigration as such; it only made the crisis worse propelling the emigration. In such periods the expectation of improved conditions through emigration must have played an important role in the decision to emigrate. And when people faced a choice between social declassing and emigration, many chose the latter.

In addition there are several other causes to explain this migration. One is probably the traditionally high MOBILITY of population in northern Sweden and Finland. INFORMATION about northern Norway in this respect is good because of the seasonal migration and the wanderings of the Laestadian preachers. Also the prospect of emigration via the harbours of the Arctic Ocean to AMERICA incited people to go north. Many Finns crossed the Atlantic both from Alta (Kåfjord) and from Vadsø. However, it is impossible to decide how many of those Finns who had once started from their native places with America as their final goal settled down in Norway. – In this way some of the pioneering Finnish emigrants going to America passed through the harbours of northern Norway. As early as 1863 and 1864 Finns from Kåfjord and Vadsø started their voyage to America.

Maybe also RELIGIOUS factors played a certain role in the migration to Vadsø. There are indications that the early Laestadians in Finland didn't always lead an easy life. One of the first important Laestadian congregations in Norway was established at Vadsø. At least in the early phases of Laestadianism there were no hindrances for religious activities. Laestadianism in Vadsø became to such a degree Finnish dominated that it was often called "the Kvaen religion".

As already mentioned, the "PULL" FORCES were very important. The abundant fisheries and the possibilities of acquiring land of their own were the greatest attractions for the immigrants. From this point of view Finnish immigration to some districts in northern Norway might be regarded as a result of the expansion of Finnish agriculture, adapted to new conditions.

One cause which traditionally has been heavily stressed is the supposed fear of enlistment in the military forces. The reality behind this fear is to be doubted because as a whole the Finnish migration to northern Norway had ended before the real Russification policy had been launched.

Generally, northern Norway, and especially Finnmark, in the 18th and 19th centuries should mainly be regarded as an immigration area which could offer space for colonists. To a certain extent it was not an exaggeration when Finnmark at that time was described as a "land of opportunities".

Heinäntekoa Pohjois-Varangerin vuoristoniityillä. Pitkävärtistä vanhaa suomalaismallista viikatetta käytettiin. Haying in the marshes in the mountain regions of Northern Varanger. Long-handled scythes of old Finnish type is used. (Photo Tromsø Museum).

THE ASSIMILATION PROCESS

An analysis of the assimilation process in Vadsø (both urban and rural) up to the second half of the 1880s (i.e. about two generations after the first wave of Finns who settled down in the town of Vadsø) suggests the immigrants' slow integration into the Norwegian society. Different levels of integration have been investigated and some of the results will be presented below.

All through the period, on the average, areas dominated by Finnish settlers had MORE HOUSEHOLDS per inhabited houses than areas where Norwegians were in the majority. The houses were crowded and this is probably one explanation why Finns in particular were exposed to epidemic illnesses

The number of ethnically MIXED PERSONS (persons with one Finnish and one Norwegian parent) increased relatively slowly throughout the period, from 94 persons

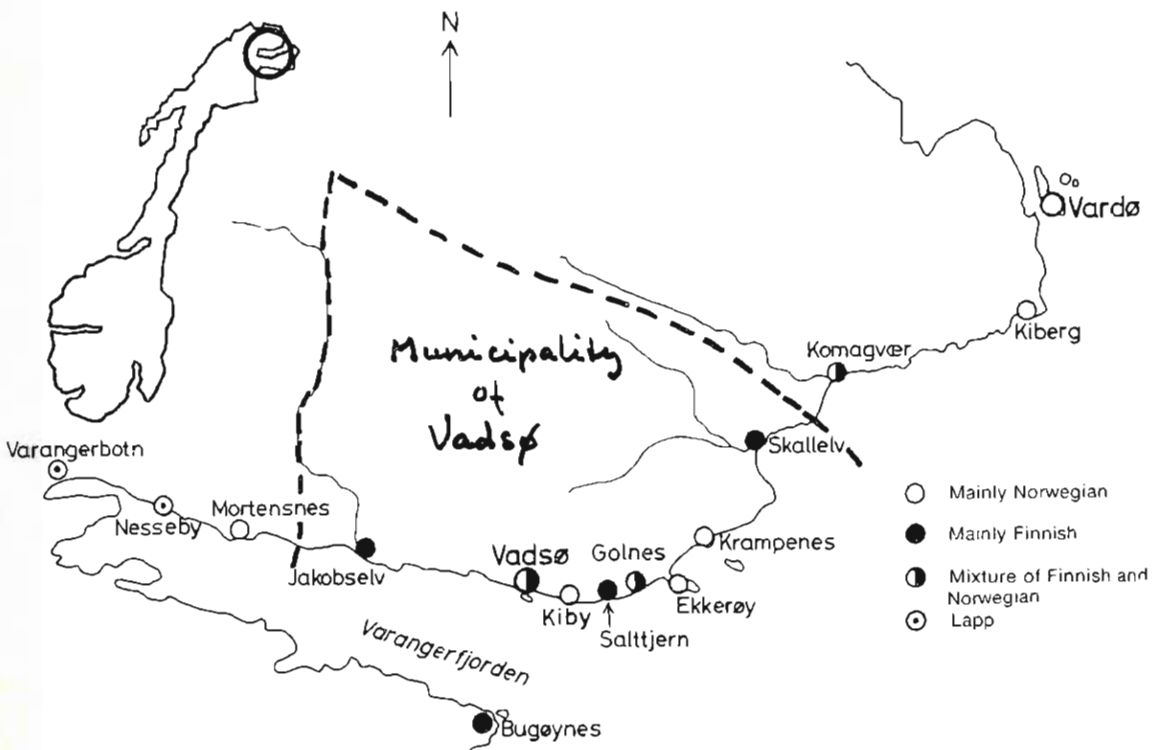
(4% of the total) in 1865 to 297 (7.9%) in 1885. Of the total number of marriages contracted in 1853–63 8.2% were mixed Norwegian–Finnish and in 1885 10% of the married couples in the municipality were mixed. In most such cases the man was Norwegian while the woman Finnish.

Still in 1886 there were no Finnish students in the town's high school though about 70 % of the children who went to elementary schools were Finns.

The Finnish LANGUAGE is still alive in the Vadsø area. In Finnmark there was seen some progress in the Finns' capability to speak Norwegian. But this is not the case in Vadsø. In 1860 a minimum of one person in 54 % of all Finnish families was reported to understand Norwegian, in 1887 the percentage had gone down to 44. In 1869 the vicar

of Vadsø wrote that hardly more than 10 % of the Finns in his area understood Norwegian so well that they could profit from a Norwegian sermon.

One principal explanation why the Finnish language so easily survived in northern Norway is the settlement pattern. The Finns in Vadsø usually settled in colonies of their own, in the urban as well as in the rural districts (cp. map). Some of the village-like settlements (called "vaer" or "strandsteder") were in 1885 inhabited exclusively or almost exclusively by Finns. A result of this was more or less isolation, especially for the married women. The males had better possibilities of getting into contact with Norwegians, e.g. in the fisheries.

Map of North Varanger showing the settlements mentioned in the text and distribution of the ethnic groups. The inset shows the position of Varanger on a map of Norway (Research in Norway 1975).

CONCLUSION

The Finnish immigration to northern Norway contributed in many ways to the development of this area, especially in the economic and cultural fields. The Finns were an important source of labor (besides working as fishermen, farmers, many Finns made a living as carpenters) at a time when there was a severe lack in this area. They seem to have contributed most in agriculture. In that way the Finns played an important part in making the economy more flexible and more differentiated in northern Norway. The cultural influence of the Finns can still easily be seen in language, in religion, in agricultural technology and in daily usages. Research on the Finnish culture in northern

Norway has been neglected but the last few years have shown great interest in this field. Tromsø Museum, for instance, has undertaken an extensive comparative study of Varanger covering several aspects and concentrating on the mixed cultural landscape of the area. This new interest is emphasized by the fact that for the first time a public report (financed by the Norwegian state) on Finnish culture in northern Norway has been published.

- 1) The migrants from Sweden were mainly Finnish speaking (most of them came from Tornedalen), therefore also they are called "Finns" in this paper.
- 2) 34 % - Torne Valley.
40 % - Finnish Lapland (of today).

Siirtolaisuus Pohjois-Suomesta ja -Ruotsista Pohjois-Norjaan 1800-luvulla

EINAR NIEMI, YLIOPISTON LEHTORI,
TROMSÖ

Vadsö Finnmarkissa, Pohjois-Norjassa, tarjoaa edullisen kohteen tarkastella Pohjois-Norjaan 1800-luvulla suuntautunutta voimakasta suomalaista siirtolaisuutta. Runsaasta lähdemateriaalista mainittakoon Suomen Lapin ja Ruotsin Tornionjokilaakson kuntien kirkonkirjat, samoin kuin Oulun ja Norrbottenin läänien maaherrojen raportit. Varsinaisia tilastoja 1800-luvun siirtolaisuudesta Norjaan ei ole. Väestölaskenta ja paikallisten kirkkojen ilmoitukset ovat melko luotettavia, vaikka tavallisesti siirtolaisten lukumäärä väestönlaskennassa oli suurempi kuin kirkonkirjoissa kausisiirtolaisuuden takia.

Tieteellinen kirjallisuus Pohjois-Norjan suomalaisista oli vähäistä aina 1920-luvulle saakka, jolloin aiheesta ilmestyi muutamia lyhyitä tutkielmia. Niistä paras oli Just Qvigstadin suuntaa antava tutkielma. Vasta nyt, 1970-luvulla, on mielenkiinto asiaan herännyt uudelleen.

Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisosat olivat vuosisatojen ajan olleet yhteydessä toi-

siinsa. Kausisiirtolaiset löysivät tiensä rikkaille kalavesille vanhoja kauppareittejä pitkin. Varsinainen siirtolaisuus Pohjois-Norjaan ei kuitenkaan alkanut ennen kuin 1700-luvulla. Ensimmäisten siirtolaisten määränpääntä olivat Altan alue Finnmarkissa ja Lyngen Tromsössä. 1830-luvun puolivälissä siirtolaisvirta muutti suuntaansa läntisten seutujen kadottaessa viehätöksensä. Tämä muutos johtui osittain kupariteollisuuden rappeutumisesta lännessä, osittain Varangerin alueen rikkaista kalavesistä ja osittain siirtolaisten halusta saada omaa maata, joka oli vielä mahdollista idässä. Vasta 1863 asetettiin maapalstan saamisen ehdoksi norjankielisyys. Suomalaisia siirtokuntia perustettiin useisiin paikkoihin Varangerin vuonon ympäristöön, mutta Vadsøn alue muodostui siirtolaisten kannalta varsinaiseksi magneetiksi. Jotkut alueista olivat täysin suomalaisten asuttamia ja aika ajoin yli puolet koko kunnan asujaimistosta oli suomalaisia.

Muuttoliike Vadsøon tapahtui kolmessa

vaiheessa: 1) 1830-luvulta 1850-luvun puoliväliin, 2) 1860-luvulla, 3) 1880-luvun alussa. Suomalaisten lukumäärä Finnmarkissa ja Tromsissa saavutti huippunsa 1875. 1890-luvulla siirtolaisuus näille seuduille oli melkein kokonaan tyrehtynyt.

Suurin osa Suomen siirtolaisista tuli Oulun läänistä, joka siihen aikaan käsitti melkein koko Pohjois-Suomen. Ruotsin suomalaiset taas tulivat pääasiassa Tornionjokilaaksosta.

Siirtolaiset seurasivat vanhoja reittejä Jäämerelle. Läntinen reitti alkoi Tornionjokilaaksosta ja päättyi Skibotnin vanhaan markkinapaikkaan Lyngenissa. Keskireitti johti Altaan ja itäinen, jota monet Vadsøon pyrkivät seurasiivat, Inarin kautta Neideniin ja Bugøy-vuonoon Varangerin etelärannikolla. Useimmiten siirtolaiset taivalsivat 20-30 hengen ryhmissä jalan tai suksin. Ne, joilla oli varaa, vuokrasivat hevosia tai poroja. Yleensä muutto tapahtui loppupalvella tai varhaiskevällä kalastuksen ja maanviljelyksen takia.

Tilastot osoittavat, että varsinkin alkuaikoina koko perhe otettiin mukaan siirtolaisiksi lähdeittäessä. Naisia oli joukossa huomattavan suuri määrä. Kotiseuduillaan siirtolaiset olivat olleet maanviljelijöitä, torppareita, palvelijoita tai maatyöläisiä.

Köyhyys, nälkä ja katovuodet yleensä mainitaan maastamuuton pääasiallisiksi syiksi. Kokonaiskuvan saamiseksi syy-yhteyksistä on kuitenkin tarkasteltava sekä "työntö"-että "veto"-alueiden demograafisia, taloudellisia ja sosiaalisia tekijöitä. Demograafista kehitystä pohjois-Suomessa ja -Ruotsissa voidaan pitää osasyynä suomalaisten muuttoon pohjois-Norjaan. Väestönkasvu ylitti taloudellisen kasvun. Pääelinkeino, maanviljelys,

ei enää pystynyt tarjoamaan toimeentuloa kasvavalle väestölle. Suuret nälkävuodet sinänsä eivät selitä maastamuuttoa, ne vain vauhdittivat sitä.

Pohjois-Suomen ja -Ruotsin asukkaat olivat vanhastaan liikkuvaa väkeä. Pohjois-Norjan kautta monelle aukeni tie Atlantin yli Amerikkaan.

Uskonnollisilla syillä oli mahdollisesti osansa Norjaan muutossa, sillä varhaisten laestadiolaisten elämä Suomessa ei aina ollut helppoa. Eräs ensimmäisistä laestadiolaisuusrakunnista Norjassa perustettiin Vadsøon. Yleensä Pohjois-Norjaa ja erityisesti Finnmarkia voidaan pitää 1700- ja 1800-luvuilla alueena, joka tarjosi tilaa siirtolaisille.

Suomalaiset sulautuivat melko hitaasti norjalaiseen yhteiskuntaan. Seka-avioliittonen määrä nousi verraten vähän, ja vielä 1886 Vadsøon oppikoulussa ei ollut yhtään suomalaista lasta, vaikka 70 % heistä kävi kansakoulun.

Suomen kieli elää yhä Vadsøon alueella. Suomalaiset asuivat tavallisesti muista erillään omissa siirtokunnissaan ja tämä auttoi kielen säilymisessä.

Suomalaisten siirtolaisuus on ollut apuna Pohjois-Norjan taloudellisessa ja kulttuurillisessa kehityksessä. Suomalaiset toivat kipeästi kaivattua työvoimaa ja auttoivat muovaamaan seudulle taipuisan ja erikoistuneen talouden. Suomalaisten tuomat kulttuurivaiikutteet tulevat esiin kielessä, uskonnossa, maataloustekniikassa ja jopa päivittäisissä askareissa.

Suomalaisen siirtolaiskulttuurin tutkimusta Pohjois-Norjassa on laiminlyöty, mutta viime vuosina mielenkiinto siihen on jälleen herännyt yhdessä yleisen mielenkiinnon kanssa vähemmistöryhmiin ja siirtolaisuuteen yleensä.

SUOMALAISET MENESTYVÄT TORONTOSSA

PENTTI JÄRVENPÄÄ, B.A., M.S.W.

Havaintoja kirjottajan suorittamasta tutkimuksesta ECONOMIC AND SOCIOCULTURAL INTEGRATION OF FINNISH IMMIGRANTS IN METROPOLITAN TORONTO, UNIVERSITY OF TORONTO, 1972, 131 siv.

Toisen maailmansodan jälkeen Kanadaan on muuttanut noin 4.000.000 siirtolaista. Sadattuhannet tulivat sodan runtelemasta Euroopasta. Heidän joukossaan tuli yli 20.000 suomalaista. He hajaantuivat yli laajan maan, Halifaxista Vancouveriin. Vanhat suomalaiskeskukset kuten Toronto, Sudbury Thunder Bay ja Vancouver saivat vastaanottaa suurimman osan näistä siirtolaisista. Tuhannet suomalaiset siirtolaiset asettuivat asumaan Torontoon, josta oli tullut "siirtolaisten Mekka" Kanadassa. Toronto houkutteli värikkäänä, vilkkaana ja nykyaikaisena kaupunkina, joka väestönsä puolesta on kuin Yhdistyneet Kansakunnat pienoiskoossa.

Tänä päivänä näyttää siltä, että suomalaiset ovat löytäneet paikkansa muiden joukossa ahkerina ja tunnollisina työntekijöinä antaen oman panoksensa kaupunkinsa ekonomiseen ja sosiaalis-kulttuuriseen elämään. Mutta luonnollisesti herää kysymys kuinka hyvin suomalaiset todellisuudessa sopeutuvat kanadalaiseen yhteiskuntaan Torontossa ja millaiset seikat vaikuttavat heidän sopeutumiseensa?

Tämän artikkelin kirjoittajaa suomalaisena siirtolaisena Torontossa tietysti kiinnosti suomalaisten sopeutuminen ensisijaisesti sosiologisena ilmiönä, jota ei aikaisemmin oltu tutkittu. Kiinnostuksen siirtolaisten ongelmia, tarpeita ja toiveita kohtaan lisääntyessä Kanadan hallituksen, siirtolaisviranomaisten, poliittisten puolueitten, yliopistopiirien ja suuren yleisön keskuudessa alkoi eri etnisten ryhmien vilkas tutkimustoiminta. Miksi ei siis jotain Toronton suomalaisistakin? Siihen avautui erinomainen tilaisuus kirjottajan opiskellessa Toronton Yliopistossa vuosina 1970 - 1972. Tutkimus, josta tämä artikkeli antaa joitakin havain-

toja ja tuloksia, oli siis yhden miehen yritys kaikessa kiireessä lähestyä mahdollisimman objektiivisesti varsin monisärmäistä sosiologista tapahtumaa.

Tutkimuksen tarkoitus oli luoda yleisilmäys Suur-Torontossa asuvien suomalaisten siirtolaisten ekonomiseen ja sosiaaliskulttuurilliseen sopeutumiseen heidän uudessa kotimaassaan. Tutkimus pyrki saamaan mahdollisimman objektiivisen käsityksen suomalaisten asumisolosta, ekonomisesta menestymisestä, osallistumisesta elämään ja toimintaan ei-suomalaisessa ympäristössä, ihmissuhteitten muodostamisesta Englantia puhuvien henkilöiden kanssa ja Englannin kielen hallinnasta ja käytöstä. Myöskin yritettiin saada selvyyttä suomalaisten seurojen, yhdistysten ja seurakuntien vaikutuksesta integratiota edistävinä tai jarruttavina tekijöinä sekä suomalaisten asenteista ja sosiaalisten palvelujen tuntemuksesta ja käytöstä.

Koska integratio on monimutkainen sosiaalis-kulttuurillinen, psykologinen ja ekonominen tapahtuma, jota vielä varsin rajoitusti ymmärretään, tämä tutkimus perustui pääosaltaan objektiivisen mitattavissa olevan aiheiston käsittelyyn ja analysointiin. Runsaan subjektiivisen materiaalin analysointiin kiinnitettiin vähemmän huomiota.

Mahdollisimman hyvän ja luotettavan tuloksen saavuttamiseksi tavoitteeksi asetettiin umpimähkään valittujen suomalaisten siirtolaisten löytäminen, jotka tasapuolisesti edustaisivat Toronton suomalaisia. Tämä osoittautui varsin vaikeaksi tehtäväksi yli 2 miljoonan asukkaan suurkaupungissa, jossa lähes 10.000 suomalaista muodostavat pienen vähemmistön yli 70 muun etnisen ryhmän keskellä asuen hajallaan noin 1500 km² alueella.

Koska nykyajan suomalaisen siirtolaisen vaikeuksien, menestymisen ja sopeutumisen ymmärtämisellä suuressa kaupungissa saattaa olla jotakin käytännöllistä merkitystä tutkija päätti valita tutkimuskohteet umpimähkään

siirtolaisista, jotka olivat muuttaneet Torontoon tammikuun 1, 1955 ja joulukuun 31, 1969 välisenä aikana. Yllämainitun 15 vuoden aikana Torontoon muutti noin 5 000 suomalaista eli noin 1 000 perhettä, joista valittiin 75 avioparia, jotka jaettiin 25 avioparin ryhmiin Torontossa asumisajan pituuden perusteella vertailevaa tutkimusta varten.

Kuten edellä on jo viitattu 75 avioparin löytäminen hyväksyttävän ja luotettavan menetelmän perusteella osoittautui vaikeaksi. Onneksi kuitenkin erään suomalaisen seurakunnan pastori antoi tutkijan käyttöön noin 1600 suomalaista nimeä ja puhelinnumeroa käsittävän listan joka oli laadittu seurakunnan omaa käyttöä varten Suur-Toronton puhelinluettelon perusteella. Moninaisten vaikeuksien kautta tästä listasta saatiin 75 suomalaista avioparia, jotka tarkalleen täyttivät yksityiskohtaiset vaatimukset.

Kyselylomake, jossa oli 58 kysymystä laadittiin ensin englanniksi ja käännettiin sitten suomeksi. Sekä aviomies että vaimo haastateltiin yhdessä omassa kodissaan. Erillinen kysymyslomake, jossa oli 21 kysymystä laadittiin suomalaisia seuroja ja seurakuntia varten, joista 11 haastateltiin. Kysymykset oli laadittu selventämään seurojen ja seurakuntien merkitystä ja vaikutusta siirtolaisen elämässä.

Vaikka tutkimus suoritettiin hyvin rajoitetun ajan puitteissa, ja sen tähden sillä oli tutkimusteknisessä mielessä monia heikkouksia, monet havainnot ja tulokset ovat kuitenkin varsin mielenkiintoisia ja antavat viitteitä siitä miten nykyajan suomalainen siirtolainen Torontossa elää, sopeutuu ja menestyy.

Kuten saattoi odottaa haastateltavat ilmoittivat monia syitä, miksi päättivät lähteä Kanadaan. Taloudelliset vaikeudet Suomessa olivat kuitenkin yleisin maastamuuton syy. Noin 33 % miehistä ja 20 % naisista mainitsi elinkustannusten kalleuden Suomessa maastamuuton syyksi. 12 % miehistä katsoi että työttömyys oli vaikuttanut heidän päätökseensä, mutta vain vajaa 10 % arveli raskaan verotuksen Suomessa aiheuttaneen maastamuuton. Varsin mielenkiintoinen seikka oli, että poliittisen tilanteen epävakaisuus Euroopassa ja Suomessa 1950-60 luvuilla ei näytä

ainakaan tietoisesti vaikuttaneen maastamuutto päätökseen. Vain noin 14 % vastajista arveli, että poliittisen tilanteen epävakaisuus oli syynä muuttoon. Yllättävää oli, että 30 % miehistä ja 15 % naisista mainitsi halun tutustua muihin maihin vaikuttaneen päätökseen. Vaikka nykyään paljon matkustellaankin, on kuitenkin hieman vaikea kuvitella, että näin monet suomalaiset lähtisivät seikkailunhalusta maailmalle. Siirtolaisiksi lähteminen on tavallisesti hyvin vakava asia. Tämä kävi ilmi monien vaimojen vastauksista. Noin 15 % vaimoista kertoi avoimesti vastustaneensa ajatusta. Monissa tapauksissa aviomies teki päätöksen ja vaimo seurasi vastahakoisesti mukana.

Tavallisesti siirtolainen saapuu uuteen kotimaahansa varsin ristiriitaisin odotuksen tuntein. Hänellä ei voi olla täysin selvää kuvaa siitä, mikä häntä odottaa. Alkuvaikeudet ovat kaikkein koettelevimmat. Kuinka kauan nämä vaikeudet kestävät, kuinka niihin suhtaudutaan ja kuinka ne koetaan, riippuu lukemattomista tekijöistä joiden merkitystä ja vaikutusta on vaikea mitata. Nykyajan siirtolaisella on monia etuja verrattuna edellisten sukupolvien siirtolaisiin. Useimmat tämän tutkimuksen siirtolaisista, jotka melkein kaikki muuttivat suoraan Suomesta Torontoon, saivat varsin myönteisen vastaanoton ja ensivaikutelman. Monet seikat vaimensivat heidän "kulttuurishokki" kokemustaan. Suomalaiset ovat asuneet Torontossa jo monen sukupolven ajan, joten uusilla siirtolaisilla ei ole ollut vaikeuksia ottaa yhteyttä maanmiehiinsä, jos ovat sitä halunneet. Tämän tutkimuksen siirtolaisista 38 % ilmoitti, että heillä oli sukulaisia ja 17 % ilmoitti, että heillä oli ystäviä Kanadassa ennen maahanmuuttoaan. Tällä on epäilemättä ollut suuri merkitys monien siirtolaisten alkuvaikeuksissa.

Näistä yhteyksistä muihin suomalaisiin Torontossa on epäilemättä ollut apua myöskin työpaikan etsinnässä. Tämän tutkimuksen suomalaiset ovatkin sopeutuneet erittäin hyvin työmarkkinoihin. Osoituksena siitä on että 39 % miehistä ilmoitti saaneensa vakituisen työpaikan välittömästi Kanadaan saapumisen jälkeen, 30 % yhden kuukauden sisällä ja loput ilmoittivat kokeneensa vaikeuksia työpaikan etsinnässä.

Tilapäisen työttömyyden kokeminen on hyvin yleinen ilmiö Kanadassa, jossa työmarkkinatilanne yleensä hyvin herkästi heijastelee suhdannevaihteluja. Niinpä 25 % miehistä ilmoitti Kanadassa oloaikanaan olleensa työttömänä vähemmän kuin 3 kuukautta ja 28 % enemmän kuin 3 kuukautta. Kuitenkin yllättävän suuri määrä (47 %) ilmoitti, että he eivät olleet kokeneet työttömyyttä Kanadassa. Tämän tutkimuksen suorittamisaikana, talvella 1972, jolloin työttömyysprosentti Torontossa oli noin 3–4 %, kaikki 75 miestä ja 57 % vaimoista olivat säännöllisessä työssä. Nämä luvut olivat siten huomattavasti paikallisia, maakunnallisia ja kansallisia työttömyyslukuja paremmat.

Siirtolaisen, erikoisesti miehen, kannalta on äärettömän tärkeää mitä hän kokee työolosuhteisiin sopeutuessaan. Hän tietysti toivoo, että hänen sopeutumisansa olisi helppo ja nopea, ja että hänen aikaisempi ammattikoulutuksensa ja taitonsa otettaisiin huomioon ja oikein arvostettaisiin. Valitettavasti näin ei läheskään aina tapahdu. Monet kokevat pettymyksiä havaitessaan, että he eivät pysty kilpailemaan työpaikoista syntyperäisten työntekijöitten kanssa. Työnantajat ovat usein kärsimättömiä eivätkä ymmärrä uuden tulokkaan vaikeuksia. Uusi tulokas puolestaan kielitaidottomana ja uusina työolosuhteita ja työmenetelmiä tuntemattomana ei aina tiedä millaista työsuoritusta häneltä odotetaan.

Kuitenkin 70 % vastaajista ilmoitti olevansa tyytyväisiä tapaan, jolla heidän aikaisempi ammattitietonsa ja -taitonsa oli tunnustettu Kanadassa, 18 % ilmoitti olevansa tyytymättömiä ja jäljellä olevat 12 % ei halunnut sanoa mitään ilmeisesti kielteisten kokemustensa tähden.

Yksi suomalaisen siirtolaisen tavoitteista Kanadassa on saada oma talo niin pian kuin suinkin mahdollista. Tässä asiassa suomalaiset Torontossa näyttävät menestyneen erittäin hyvin, sillä 59 % perheistä asui omissa talossaan. Tilastojen mukaan noin 50 % torontolaisista asuu omakotitalossa, joka on varsin korkea luku miljoonakaupungille. Yllättävää oli, että 48 % siirtolaisista, jotka olivat asuneet Torontossa enintään 5 vuotta,

omisti jo talon. Tämä voidaan ymmärtää ilmeisesti siten, että viime vuosien siirtolaiset ovat tulleet Torontoon jonkin verran säästöjä mukanaan. Myöskin kiinnelainat olivat tutkimusaikana helposti saatavissa.

Auton hankkiminen on tietysti ollut suomalaisten niin kuin muittenkin tavoitteena. Se onkin helppo asia Torontossa, mutta välttämätön se ei suinkaan ole suurkaupungissa, jossa on erinomainen yleinen liikenne-laitos. Auto kuitenkin on statussymboli, jota ilman ei voi olla. Tämän tutkimuksen suomalaisista perheistä 95 % omisti auton ja 24 % omisti kaksi autoa.

Katsokaamme nyt lyhyesti tämän tutkimuksen havaintoja sosiaaliskulttuurillisella alueella. Sosiaaliskulttuurillinen integraatio on hyvin monisävyinen ilmiö, jonka syvällisempään tutkimiseen tämän tutkimuksen menetelmät eivät olleet riittäviä. Kuitenkin tulokset antavat joitakin viitteitä siitä millä tavalla suomalaiset Torontossa sopeutuvat Kanadalaiseen yhteiskuntaan.

Kulttuuri on inhimillinen kokemus ja saavutus. Se alkaa jo varhain lapsuudessa ja jatkuu koko elämän ajan. Vähitellen kulttuurin arvot, ihanteet ja normit tulevat aivan kuin yksilön omaksi luonnoksi. Se säännöstelee hänen elämänsä ja mukautumalla kulttuurinsa perusarvoihin hän saavuttaa turvallisuuden tunteen. Sen tähden yritys muuttaa näitä kulttuurin perusarvoja saa aikaan huolestuneisuutta, jännitystä ja vastustusta. Elämän kokemukset ja inhimillinen elinympäristö ei koskaan ole samanlainen eri henkilöillä. Sen tähden siirtolaisen kyky sopeutua uusiin olosuhteisiin on yksilöllinen. Jotkut yksilöt ovat psykologisesti erittäin mukautuvia olosuhteitten muutoksiin, kun taas toisilla näyttää olevan suuria tai lähes ratkaisemattomia peruskonfliktina uusien näkemysten, käsitysten, tapojen ja arvojen omaksumisessa. Tämä pitää paikkansa myöskin tämän tutkimuksen siirtolaisiin nähden.

Kieli näyttää olevan oleellisin ja tärkein osa kulttuuria. Sen tähden kielivaikeuksien voittaminen on ratkaisevan tärkeä asia sopeutumisessa uusiin olosuhteisiin. Ensimmäisen polven siirtolainen tulee tietysti aina säilyttämään äidinkielentaitonsa, mutta uuden

kielen oppiminen on useimmille työtä ja tuskaa. Johtuen suomen ja englannin kielen täydellisestä erilaisuudesta englannin kielen oppiminen käytännössä merkitsee tuhansien oudolta kuuluvien sanojen ja sanontojen muistamista ja suomalaisen siirtolaisen koko ajatusprosessien uudelleen muokkaamista.

Näyttää kuitenkin siltä, että useimmat tämän tutkimuksen siirtolaisista ovat ymmärtäneet asian tärkeyden sillä 73 % oli ottanut englannin kielen iltakursseja. Onnellisessa asemassa ovat olleet siirtolaiset, jotka olivat tulleet maahan viimeisen 5 vuoden aikana. Noin 40 % näistä uusista siirtolaisista oli iltakurssien lisäksi myöskin osallistunut Kanadan siirtolaisviranomaisten järjestämille 1/2 vuoden kielikursseille.

Valitettavasti tutkimus ei antanut selvää kuvaa siitä kuinka hyvin suomalaiset olivat englannin kieltä oppineet. Noin 28 % haastelluista ilmoitti ymmärtäneensä vähän englantia maahan tullessaan, mutta melkein kaikki sanovat tarvitseensa tulkkia asioitaan järjestäessään. Tutkimuksen tekoaikana 95 % miehistä ja 88 % naisista ilmoitti kielitaitonsa huomattavasti korjaantuneen. Yksinkertainen sanatesti olisi todennäköisesti antanut hieman objektiivisemmän kuvan kielitaidosta.

Suomalaiset ovat tunnetusti ahkeria lukijoita, sen tähden oli otaksuttavaa, että he toivat lukutapansa tullessaan uuteen maahan Otaksuttavasti heidän lukutapansa antaisivat joitakin viitteitä siitä, kuinka läheisesti he vielä identifioivat oman kielen ja kulttuuriarvojen kanssa ja toisaalta englannin kielisen lehdistön ja kirjallisuuden kanssa. Tutkimus osoitti selvästi, että suomalaiset olivat säilyttäneet lukutapansa. Noin 64 % miehistä ja 52 % naisista ilmoitti päivittäin lukevansa englannin kielisiä sanomalehtiä, 38 % sekä miehistä että naisista luki englannin kielisiä aikakauslehtiä ja 32 % sanoi silloin tällöin lukevansa englannin kielistä kirjallisuutta. Nämä luvut ovat yllättävän suuria siirtolaisilta, joiden oma kieli on täysin erilainen ja joilla todennäköisesti on ollut huomattavia vaikeuksia todella sujuvan ja nautittavan lukutaidon saavuttamiseksi.

Osoituksena siitä, että kiinnostus suomen kieleen, suomen kulttuuriin ja tapahtu-

miin on säilynyt on se, että yli 82 % sekä miehistä että naisista ilmoitti lukevansa paikallista Vapaa Sana sanomalehteä, joka menee noin 1500 suomalaisen kotiin Torontossa. Noin 70 % vastaajista sanoi lukevansa suomalaisia aikakauslehtiä, jotka he ostavat suomalaisista liikkeistä, tilaavat suoraan Suomesta tai lainaavat ystäviltaan. Yli 40 % miehistä ja 30 % naisista sanoi silloin tällöin lukevansa suomalaisia kirjoja, joita he lainaavat ystäviltaan tai yleisistä kirjastoista, joissa on lähes 1000 suomalaista kirjaa.

Ennen Suomesta lähtöään siirtolaisella oli suuri määrä tärkeitä ihmissuhteita. Hän tiesi, että mitä tahansa hänelle tapahtuisi hän voisi aina luottaa moniin hänelle läheisiin ihmisiin. Maastamuuttaessaan hän ei ainoastaan äkkiä menettänyt tätä tärkeää ihmissuhteitten verkostoa, vaan hän sai myöskin oppia ajan kuluessa, että monet sukulaiset ja ystävät tulivat välinpitämättömiksi häntä kohtaan eikä hän voinut turvautua heihin niinkuin menneisyydessä. Näissä olosuhteissa siirtolainen tavallisesti kääntyy maanmiestensä puoleen sosiaalis-psykologisten tarpeitensa tyydyttämiseksi. Tavallisesti siirtolainen saa kokea, ettei hän ole aina tervetullut, mikä omalta osaltaan vaikuttaa siirtolaisen haluun pysyä vain omien maanmiestensä keskuudessa. Niinpä monet siirtolaiset eivät koskaan onnistu luomaan tärkeitä ja tyydyttäviä ihmissuhteita oman "leirin" ulkopuolelta.

Sentähden hyvin tärkeä tekijä sopeutumisessa on ystävyysuhteitten luominen ei-suomalaisten henkilöitten kanssa. Tälläisten ihmissuhteitten luominen olisi osoituksena tietyn integraatioasteen saavuttamisesta tai se ainakin olisi avuksi jatkuvassa prosessissa.

Kuinka hyvin tämän tutkimuksen suomalaiset olivat menestyneet ihmissuhteitten luomisessa englantia puhuvien henkilöiden kanssa? Noin 46 % miehistä ja 48 % naisista ilmoitti, että he olivat onnistuneet luomaan ystävyysuhteen ainakin yhden englantia puhuvan henkilön kanssa. Miehillä tämä henkilö oli tavallisesti työtoveri ja naisilla joku toinen naishenkilö naapuristosta. Lähes puolet vastaajista ilmoitti, että tätä ystävyysuhtetta vaalitaan molemminpuolisilla vierailuilla. Näyttää siis siltä, että varsin huomattava

osa suomalaisista on onnistunut luomaan tärkeitä ja tyydyttäviä ihmissuhteita "kielisten" kanssa.

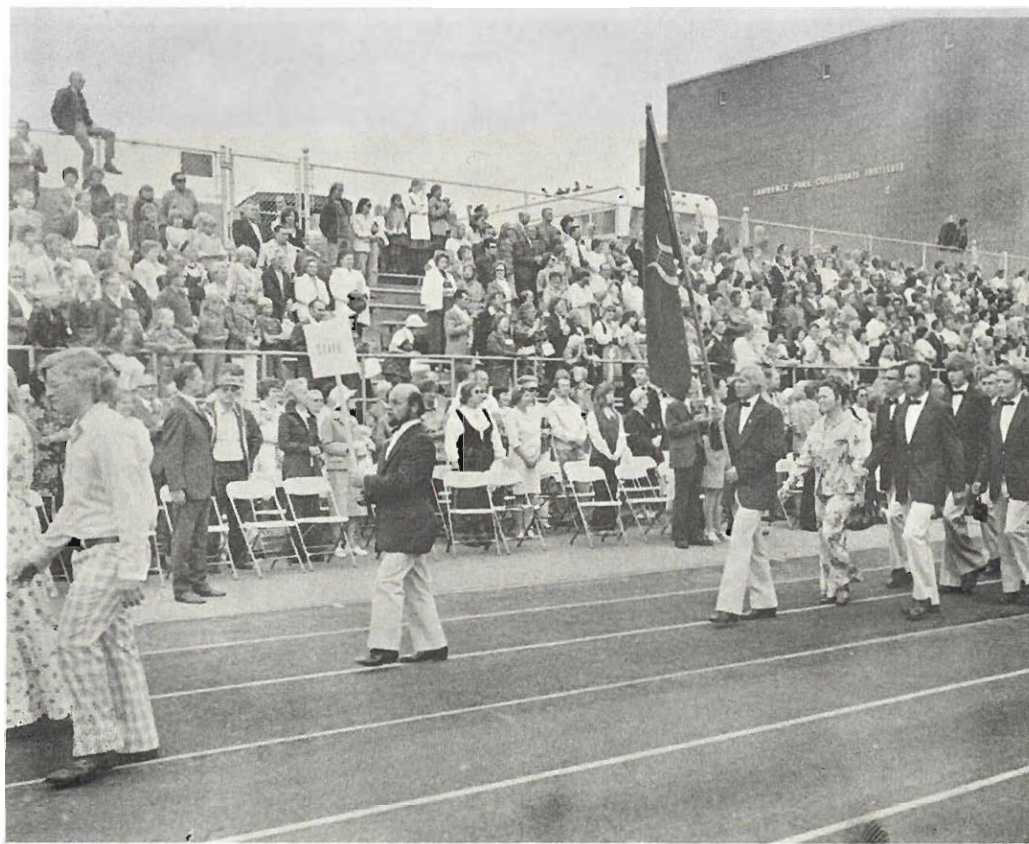
Enemmän muodollisella, ryhmäsuhteitten alueella suomalaiset eivät näyttäneet menestyvän niin hyvin. Tätä asiaa testattiin kysymällä kuinka monet kuuluivat jäseninä ei-suomalaisiin seuroihin, yhdistyksiin ja seurakuntiin. Yli 90 % ilmoitti, että he eivät kuulu minkäänlaisiin ei-suomalaisiin ryhmiin tai organisaatioihin. Tämä on epäilemättä osoituksena suomalaisten vaikeuksista ryhmäsuhteitten alueella.

Suomalaisilla seuroilla, yhdistyksillä ja seurakunnilla on erittäin tärkeä tehtävä Torontossa erikoisesti alkusopeutumisen aikana, jolloin uusi tulokas joutuu kohtaamaan monenlaisia henkisiä, sosiaalisia ja ekonomisia vaikeuksia. Esimerkiksi suomalaisten seu-

rakuntien pastorit tekevät hyvää työtä neuvon ja tukien uusia siirtolaisia. Pastorit kertoivat, että monet siirtolaiset tulevat heidän luokseen vaikeuksineen vaikkeivät ehkä koskaan liity jäseniksi.

Monilla seuroilla Torontossa on takanaan varsin pitkä ja mielenkiintoinen historia. Vanhin tällä hetkellä toimivista seuroista Suomalainen Yhdistynyt Seurakunta on perustettu vuonna 1906, jolloin pieni mutta toimekas suomalainen siirtokunta oli jo olemassa Torontossa.

Suomalaiset seurakunnat Torontossa voidaan jakaa kahteen ryhmään tarkoitusperiensä ja ohjelmansa puolesta. Monien seurojen tarkoituksena on antaa suomalaisille tilaisuus tavata toisiaan ja osallistua erilaisiin ajanviete, urheilu yms aktiviteetteihin ja tilaisuuksiin. Esimerkkeinä tällaisista seuroista mai-

Kanadan Suomalaisten Suurjuhlien pääjuhlan avajaismarssi Torontossa 1974.

nittakoon The Finnish Social Club ja Finnish Sport Club Sisu, joilla on monipuolista toimintaa ja satoja jäseniä.

Sitten on seuroja, joiden tarkoituksena on suomen kielen ja kulttuuriarvojen ja ihanteitten vaaliminen ja säilyttäminen. Esimerkkinä mainittakoon The Finnish Language School, jossa talvisin ahkerasti opiskellaan suomen kieltä, suomen kulttuuria ja historiaa.

Nyt luonnollisesti herää kysymys, kuinka monet suomalaisista kuuluvat jäseninä näihin seuroihin, ja mitä ne todella merkitsevät heille? Tutkimus osoitti, että 52 % miehistä ja 56 % naisista ei kuulunut mihinkään suomalaiseen seuraan tai seurakuntaan. Kuitenkin varsin huomattava osa suomalaisista kuului jäsenenä yhteen tai useampaan seuraan tai seurakuntaan. Merkittävä osa eli 72 % siirtolaisista, jotka olivat olleet maassa enintään 5 vuotta ei kuulunut jäsenenä mihinkään seuraan tai seurakuntaan. Tämä saattaa merkitä, että mitä kauemmin suomalainen siirtolainen asuu erossa omasta kulttuuristaan sitä enemmän hän alkaa arvostaa sitä.

Kysymys, joka seurasi edellistä, koski seurojen ja seurakuntien tilaisuuksiin osallistumista. Kuten saattoi odottaa osallistumisprosentit olivat jäsenyysprosentteja huomattavasti korkeammat. Prosenttiluvut siirtolaisille, jotka olivat asuneet maassa 5–15 vuotta olivat seuraavat: 40 % miehistä ja 36 % naisista osallistuivat tilaisuuksiin kerran viikossa, 8 % ja 10 % vastaavasti kerran kuukaudessa, 28 % ja 34 % vastaavasti kahdesti vuodessa ja 6 % ja 8 % vastaavasti kerran vuodessa. Prosenttiluvut siirtolaisille, jotka olivat asuneet maassa enintään 5 vuotta olivat vastaavasti : 4 % ja 12 % kerran viikossa, 16 % ja 17 % kerran kuussa, 56% ja 60 % kahdesti vuodessa ja 12 % ja 8 % kerran vuodessa. Tämän artikkelin puitteissa ei ole tilaa pohtia näitä lukuja pitemmälle. Todettakoon kuitenkin mielenkiintoinen seikka, että luvut kahdesti vuodessa ovat huomattavan korkeat, Tämä merkitsee todennäköisesti, että nekin jotka eivät ole jäseniä seuroissa ja seurakunnissa osallistuvat perinteellisiin suomalaisiin juhlatilaisuuksiin, jotkut Jouluna ja Pääsiäi-

senä ja jotkut toiset Uutena Vuotena ja Juhannuksena.

Eräs mielenkiintoinen seikka, joka myöskin kuului tämän tutkimuksen piiriin, oli suomalaisten siirtolaisten asenteitten ja sosiaalisten palvelujen tuntemisen ja hyväksikäyttämisen tutkiminen. Sosiaalisten palvelujen merkitys riippuu ratkaisevasti näiden käyttäjän asennoitumisesta, elämän kokemuksista ja kulttuuritaustasta. Palvelujen käyttäminen voi olla joko hyödyksi tai vahingoksi. Kuten saattoi odottaa suomalaiset tunsivat Toronton sosiaalipalvelujen järjestelmää. Sitä osoittaa seikka, että 88 % ei ollut koskaan käyttänyt mitään sosiaalipalvelua, 9 % oli käyttänyt kerran ja 3 % kaksi kertaa. Nämä luvut ovat merkittävän alhaisia siirtolaisille, jotka olivat ponnistelleet läpi monien vaikeuksien. Tämä on osoituksena suomalaisten yleisestä asennoitumisesta ja pyrkimyksestä olla riippumaton muista ihmisistä joskus vahingollisin seurauksin. Monet ajattelivat, että avustuksen ottaminen on alentavaa ja välttävät sosiaalivirastossa käyntiä niin paljon kuin suinkin mahdollista.

Tutkimus pyrki myöskin saamaan jonkinlaisen käsityksen siirtolaisten subjektiivisista tunteista ja käsityksistä koskien heidän yleistä tyytyväisyyttään Kanadassa. Ilmeisesti heidän tyytyväisyytensä olisi jossakin suhteessa heidän odotuksiinsa. Tulokset osoittivat, että 37 % miehistä ja 45 % naisista piti elatuksen hankkimista Kanadassa helpompana kuin he olivat odottaneet, 37 % sekä miehistä että naisista ajattelivat, että se oli ollut yhtä helppoa kuin olivat odottaneet, ja 25 % miehistä ja 17 % naisista ajattelivat, että se oli vaikeampaa kuin olivat odottaneet. Useammat naiset kuin miehet ajattelivat, että elatuksen hankkiminen oli ollut helpompaa kuin olivat odottaneet ja harvemmat naiset kuin miehet ajattelivat, että se oli ollut vaikeampaa kuin olivat odottaneet. Tämä on merkittävä seikka kun muistamme, että monet naiset olivat olleet siirtolaiseksi lähtemistä vastaan.

Siirtolaisia pyydettiin myös vertaamaan heidän nykyistä asemaansa heidän asemaansa Suomessa. Lähes 67 % miehistä ja 64 % naisista oli sitä mieltä, että heidän asemansa oli

noussut, 5 % miehistä ja 6 % naisista arvioi asemansa laskeneen ja 28 % miehistä ja 30 % naisista oli sitä mieltä, että se oli pysynyt samana. Useimmat näistä siirtolaisista olivat tulleet työväestön piiristä eivätkä sen tähden olleet korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa Suomessa. Sen tähden varsin korkeilla luvuilla aseman nousemisesta on tietty oikeutuksensa. Kuitenkin ilmeistä oli, että siirtolaisilla oli taipumuksena verrata asemaansa pelkästään ekonomisten arvojen ja saavutusten valossa.

Kysymykseen koskien heidän yleistä tyytyväisyyttään elämään Torontossa 75 % miehistä ja 53 % naisista sanoivat olevansa kohtuullisen tyytyväisiä; 43 % miehistä ja 47 % naisista tunsivat olevansa hyvin tyytyväisiä. Ei yksikään vastaajista tuntenut olevansa tyytymätön. Kuitenkin on vaikea kuvitella, että tämä olisi täysin luotettava tyytyväisyyden taso Toronton suomalaisten keskuudessa. Voidaan olettaa että Toronton suomalaistenkin keskuudessa on yksilöitä ja pariskuntia niin kuin muittenkin keskuudessa, jotka ovat tyytymättömiä elämäänsä ja saavutuksiinsa. Ehkä ne 10 % suomalaisista, joihin otettiin yhteyttä ja jotka kieltäytyivät haastattelusta edustavat tyytymättömien joukkoa.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että useimmat suomalaiset Torontossa ovat kehittäneet varsin tyydyttävän elämänasenteen- ja tyylin. Samalla kun he osallistuvat tarmokkaasti ja tuotteliaasti kaupunkinsa ekonomiseen toimintaan ja nauttivat monista värikkään suurkaupungin eduista, he ovat myöskin säilyttäneet ja vaalivat perinteellisiä suomalaisia arvoja, normeja ja tapoja. Yhteydet Suomeen ovat myöskin tärkeitä nykyajan siirtolaiselle. Näitä yhteyksiä vaalitaan monin tavoin, mutta erittäin suosittu käytännöllinen tapa on silloin tällöin pistäytyä Suomessa lomalle sukulaisia ja ystäviä tapaamassa. Noin 59 % miehistä ja 68 % naisista oli vierailut Suomessa ja 20 % naisista oli vierailut Suomessa kaksi tai kolme kertaa. Yli puolet siirtolaisista, jotka olivat asuneet Torontossa enintään 5 vuotta oli jo käynyt Suomessa vierailulla. Tämä osoittaa, että nykyajan siirtolaiset elävät suuresti muuttuneessa maailmassa ja nauttivat eduista, joista

menneiden sukupolvien siirtolaiset eivät edes osanneet uneksia.

Yhteenvetona tutkimuksen havainnoista ja tuloksista voidaan todeta, että siirtolaiset olivat verrattain tyytyväisiä ja menestyksellisiä työmarkkinoilla. Huomattava määrä siirtolaisista löysi vakituisen työn välittömästi Kanadaan muuton jälkeen. Suhteellisen suuri prosentti ei ollut kokenut työttömyyttä Kanadassa. Tämä on tietysti ollut hyvä lähtökohta sopeutumisessa uusiin olosuhteisiin. Seikka, että suuri määrä siirtolaisista on pystynyt ostamaan talon, auton jne verrattain lyhyessä ajassa on todisteena huomattavasta ekonomisesta hyvinvoinnista ja riippumattomuudesta.

Ekonomista integraatiota voidaan pitää ensimmäisenä askeleena tai ehtona kulturelliseen integraatioon, joka ei kuitenkaan aina automaattisesti seuraa edellistä. Tämän tutkimuksen vanhempien siirtolaisten joukossa oli muutamia, jotka olivat tehneet työtä ahkerasti ja menestyneet ekonomisesti 15 vuotta, mutta silti tunsivat itsensä muukalaisiksi Kanadassa. Toisaalta uusien tulokkaiden joukossa oli henkilöitä, joiden nopeasti edistynyt sosiaalis-kulturellinen integraatio helpotti heidän ekonomista sopeutumistaan.

Ihmissuhteitten muodostaminen ja säilyttäminen on ratkaisevan tärkeä asia integraatioprosessissa. Henkilökohtainen ystävyysuhde merkitsee tärkeän asteen saavuttamista jatkuvassa prosessissa. Huomattava määrä siirtolaisista ilmoitti menestyneensä tällä alueella. Kuitenkin monet siirtolaiset elävät sosiaalisesti varsin eristettyä elämää. Monien perheitten sosiaalinen piiri käsittää 5-10 suomalaista perhettä, joiden kanssa sosiaalinen kanssakäyminen tapahtuu.

Enemmän muodollisella ryhmäsuhteitten alueella suomalaiset kokevat melkoisia vaikeuksia. Vain harvat suomalaiset osallistuivat kulttuuriharrastuksiin suomalaispiirien ulkopuolella. Sen tähden henkilökohtaisten kontaktien ja ihmissuhteitten muodostaminen suomalaisten ja syntyperäisten kanadalaisien tai englantia puhuvien henkilöitten kanssa muodollisissa puitteissa ei ole kovin yleistä.

Riittävän kielitaidon hankkiminen on hyvin tärkeä asia sopeutumisen kannalta.

Fauni-peikkojen luojat Minna ja Helena Kuuskoski asuvat ja työskentelevät nykyään Torontossa.

Tämän asian tärkeyden melkein kaikki siirtolaiset näyttivät ymmärtäneen ja hyvin huomattava osa oli yrittänyt kehittää kielitaitoaan osallistumalla kielikursseille ja lukemalla englanninkielisiä lehtiä ja kirjoja. Kuitenkin suomalaisten englannin kielen taito näyttää olevan varsin rajoitettua. Riittämätön kielitaito vaikuttaa siirtolaisen elämään sopeutumisen kaikilla alueilla.

Suomalaisilla seuroilla ja seurakunnilla on vielä hyvin tärkeä asema ja tehtävä suomalaisten keskuudessa. Suuri määrä siirtolaisista osallistuu jäseninä järjestötoimintaan. Seikka, että tilaisuuksiin osallistumisnumerot ovat huomattavasti korkeammat kuin jäsenmäärät, osoittaa, että seurat ja niiden toiminta merkitsee ja antaa jotakin myöskin niille, jotka eivät jostain syystä muodollisesti ole liittyneet jäseneksi. Mitä roolia seurat ja seurakunnat näyttelevät integraatiossa ei ole aivan selvä kerätyn aineiston perusteella. Millä tavalla seurat ja niiden toiminta vaikuttaa siirtolaisen sopeutumiseen riippuu ratkaise-

vasti siirtolaisesta itsestään. Seurat voivat epäilemättä auttaa siirtolaista monissa tapauksissa, mutta ne voivat myöskin jarruttaa sopeutumista. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että huomattavasti suurempi määrä aikaisemmin saapuneita siirtolaisia on seurojen jäseninä. Joissakin tapauksissa seurojen vaikutus saattaa jarruttaa siirtolaisen pyrkimyksiä riippumattomuuteen ja kontaktien luomiseen suomalaispiirien ulkopuolella.

Suomalaisen siirtolaisen menestyksellinen integraation Kanadalaiseen yhteiskuntaan voi merkitä hänen asenteittensa, uskomustensa, tapojensa ja osittain koko hänen persoonallisuutensa uudelleen muokkaamista. Missä määrin tämä tapahtuu riippuu jälleen yksilön kyvystä mukautua.

Jotkut suomalaiset asenteet ja uskomukset kuten rehellisyys, kova työ, päättäväisyys ja riippumattomuus ovat monin tavoin olleet avuksi erikoisesti sopeutumisen alkuvaiheissa, mutta ne saattavat joskus muodostua psykologisiksi esteiksi, joita on vaikeampi muut-

taa kuin mitään ekonomista tai fyysillistä estettä. Esimerkiksi suomalaisten vähäinen sosiaalisten palvelujen käyttö ei suinkaan aina merkitse suomalaisten menestyksellistä sopeutumista kanadalaiseen elämäntapaan tai menestyksellistä integraatiota ekonomisella alueella, vaan se on pohjimmaltaan suomalaisten perusasenteen ilmausta sosiaalisia palveluja kohtaan yleensä.

Tämän tutkimuksen suorittaja toivoi, että tämä tutkimus omalta osaltaan voisi auttaa sekä suomalaisia että kanadalaisia parem-

min ymmärtämään suomalaisen siirtolaisen sopeutumisvaikeuksia, tarpeita ja toiveita Kanadassa. Ajattelevan lukijan mielessä tämän tutkimuksen havinnot ja tulokset herättävät enemmän kysymyksiä kuin ne vastaavat. Sen tähden toivottavaa olisi, että tämä tutkimus voisi innostuttaa toisia suomalaisista siirtolaisista kiinnostuneita jatkamaan tutkimuksia syvällisemmän ymmärtämyksen saavuttamiseksi tästä ajankohtaisesta ja monimutkaisesta sosiologisesta tapahtumasta.

Finns successful in Toronto

PENTTI JÄRVENPÄÄ, B.A., M.S.W.

ECONOMIC AND SOCIO-CULTURAL INTEGRATION OF FINNISH IMMIGRANTS IN METROPOLITAN TORONTO, University of Toronto, 1972, 131 p.

An exploratory study done by the writer among the post-war Finnish immigrants in Metropolitan Toronto during the winter of 1972 seems to indicate that the integration of Finns is progressing remarkably well in economic terms, but slowly in socio-cultural terms.

The purpose of the study was to examine the economic and sociocultural integration of Finns in Metro Toronto. It explored the Finnish immigrants' living conditions, economic success, participations in ethnic organizations, participation in the life of larger community, interpersonal relationships and their knowledge of the English language. Also the immigrants' use of social services and their opinion and knowledge of social services were examined.

The Metropolitan Toronto was chosen by the writer as the geographical area for the study as Toronto has a sizeable Finnish population within its boundaries. The Finnish community of Metro Toronto had experienced a remarkable growth during the post-war years. From a minute group of 4 000 it had grown to a fair size community of approximately 10 000. During the period 1957-

1969 covered by this study about 5 000 Finnish immigrants settled in Metro Toronto. Making some allowance for single immigrants, it was estimated that close to 1 000 Finnish families established themselves in Metro Toronto. The random sample of 75 couples was drawn from these 1 000 families. This was regarded as constituting a typical cross-section of Finnish community and reliable source of information.

The questionnaire with 58 questions was designed to help to assess the respondents' level of integration in three aspects - economic, social and cultural. The answers to the factual questions were expected partly to reflect the measure of integration and partly provide objective factors whose association with integration could be measured. It was also expected that the answers would render some measure of the subjective aspects of integration.

The results of the study to indicate that the Finnish immigrants in Metro Toronto have enjoyed a reasonable security and satisfaction in employment. A relatively high percentage of them had never experienced unemployment in Canada. Also a high percentage got their first steady jobs immediately after their arrival. This appears to be a good starting point. The fact that a considerable number of these immigrants have

been able to buy their own home, car, etc. is an indication of remarkable economic well-being and independence.

Economic integration seems to be a way-station to cultural integration. There is an essential interrelationship between economic and non-economic factors at each stage in the process of integration.

The interpersonal relationships are very crucial area in the process of integration. This study seems to indicate that most of the Finns are not involved in the cultural activities and interests of Canadian society on a formal level for only a very small percentage of them belong to any formal non-Finnish group. However, the Finnish immigrants have been fairly successful in establishing relationships on a personal, informal level.

One of the objectives of the study was to find out to what degree the Finns had been able to overcome the language barrier. On the basis of collected data it appears that the language skills of most Finnish immigrants were rather limited. However, the importance of the English language in integration was recognized by all of these immigrants.

The Finnish organizations have a very important function to perform in the Finnish community. A fairly large portion of the immigrants were members and attended activities regularly. The fact that attendance figures were considerably higher than membership figures indicates that the ethnic organizations mean something also for those who are not members.

Some Finnish attitudes based on the values of Protestant ethic seem to have been preventing the helpful and constructive utilization of Social Welfare Services by Finnish immigrants. Only a very small number of Finns had ever used any social services, not always because there was no need, but mainly because of the social stigma attached to the use of services.

It was quite obvious that Social Welfare Services are not used by the Finns except in extreme need. Knowledge of Social Welfare Services was very inaccurate and the answers clearly indicated that the immigrants did not know what services were available and what was their place in the community life.

Another interesting observation of this study was the high degree of general satisfaction these immigrants expressed with their life in Toronto. According to the findings 57 % of husbands and 53 % of wives felt that they were moderately satisfied, and 43 % of husbands and 47 % of wives felt that they were very satisfied with the life in Toronto. This satisfaction is primarily due to economic factors.

Thus it appears that the Finnish immigrants while maintaining and cherishing their own cultural heritage, as residents of Metro Toronto share with other Torontonians the same concern and aspirations, first for their individual satisfaction and fulfillment and then also for the welfare and success of entire community.

AMERIKANSUOMALAISEN TYÖVÄENLIIKKEEN TUTKIMUKSESTA

Amerikansuomalaisen työväenkulttuurin suuria saavutuksia on Virginian (Minn.) Sosialisti-Opera, joka valmistui v. 1913.

FL AUVO KOSTIAINEN, Turun yliopisto

Kuten tunnettua on historiantutkijoiden mielenkiinto viime vuosina suuntautunut hyvin suuressa määrin suomalaiseen siirtolaisuuteen niin naapurimaihin kuin valtameren taaksekin. Samalla on alettu tutkia myös amerikansuomalaista siirtolaiskulttuuria ja erästä sen omaleimaisimmista osa-alueista, amerikansuomalaista työväenliikettä. Seuravassa pyritään luomaan bibliografinen katsaus tähän historiantutkimuksen alaan, siinä tapahtuneeseen kehitykseen vuoden 1975 loppuun asti ja tulevaisuuden näkymiin.

Amerikansuomalaisten keskuuteen ensimmäiset työväenyhdistykset perustettiin 1890-luvulla ja ensimmäinen työväenyhdistysten keskusjärjestö, Amerikan Suomalainen Työväenliitto Imatra, aloitti toimintansa vuonna 1903. Imatra-liitto perustui nk. porvarilliseen reformismiin, kun samanaikaisesti kansainväliseen sosialismiin perustuva työväenliike sai yhä laajenevaa jalansijaa amerikansuomalaisten keskuudessa. Tätä suuntausta kannattavat suomalaiset työväenyhdistykset liittyivät Yhdysvaltain Sosialistipuolueeseen aluksi yksittäisinä osastoina ja vuonna 1906 perustettiin näille valtakunnallinen keskuselin, Suomalainen Sosialistijärjestö, joka liittyi heti Sosialistipuolueeseen.

Järjestöllisesti seuraava tärkeä muutos amerikansuomalaisessa työväenliikkeessä tapahtui vuosina 1913-1914, jolloin noin 3000 Suomalaisen Sosialistijärjestön jäsentä erosi tai erotettiin ja liittyi syndikalistiseen Industrial Workers of the World (I.W.W.)-järjestöön. Toisen maailmansodan jälkeen suomalaisessa järjestössä tapahtui uusi hajaannus, kun kommunistinen liike alkoi levitä. Radikaalit saivat järjestön enemmistön kannatuksen ja amerikkalaiseen kommunistipuolueeseen Suomalainen Sosialistijärjestö liittyi virallisesti vuoden 1922 alussa. Sosialistipuolueessa pysymistä haluava vähemmistö perusti Yhdysvaltain Sosialistipuolueen Suomalaisen Järjestön.

Onko sitten mielekästä tutkia amerikansuomalaista työväenliikettä? Vastaus tähän selvinnee, kun tarkastelussa otetaan avuksi muutamia lukuja. Pohjois-Amerikkaan siirtyi 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun aikana yli 300 000 suomalaista. Vuoden 1910 väestönlaskennan mukaan suomalaisen väestön lukumäärä Yhdysvalloissa oli noin 208 000. Heistä kuului Sosialistipuolueeseen vuonna 1913 lähes 13 000 eli noin 5 %. Prosentuaalisesti luku ei tietystikään ole suuri, mutta on otettava huomioon, että mainitut lähes 13 000 puoluejäsentä olivat aikuisväestöstä.

Amerikansuomalaisten merkitystä Yhdysvaltain poliittiselle työväenliikkeelle voidaan tutkia tarkastelemalla amerikansuomalaisten suhteellista osuutta valtakunnallisissa järjestöissä. Niinpä 1910-luvun alkuvuosina suomalaiset olivat selvästi suurin vieraskielinen ryhmä Yhdysvaltain Sosialistipuolueessa. Jos tarkastellaan sosialistien osuuksia muiden siirtolaisryhmien joukossa, tulee sosialistien osuus amerikansuomalaisten keskuudessa entistä merkittävämmäksi. Kuten edellä on mainittu, kuului amerikansuomalaisista Sosialistipuolueeseen noin 5 %, saksalaisten kohdalla vastaava luku oli 0,2 promillea, juutalaisten 0,1 promillea, italialaisten 0,06 promillea.¹

Sosialistien ohella amerikansuomalaisten osuus on ollut huomattava myös muissa amerikkalaisen työväenliikkeen ryhmissä. I.W.W.: hen kuului 1920-luvun alussa 5 000-10 000 suomalaista, suhteellisesti ilmaistuna noin 10 % järjestön jäsenistä.

Yhdysvaltain kommunistisessa liikkeessä amerikansuomalaisten osuus on ollut kaikkein merkittävin ja he ovat olleet ylivoimaisesti suurin kansallisuusryhmä. Vuonna 1922 suomalaiset muodostivat 48,5 % Yhdysvaltain julkisen kommunistipuolueen jäsenistä, vuonna 1924 heidän lukumääränsä oli absoluuttisesti suurimmillaan, 7 099 jäsentä eli 40,8 % jäsenistöstä. Tietyillä alueilla Yhdysvalloissa amerikansuomalaiset ovat lähes yksinään muodostaneet puoluejäsenistön.

Myös Kanadassa suomalaiset siirtolaiset ovat olleet poliittisen työväenliikkeen kantavia voimia. Kun sosialistien ja kommunistien ero tapahtui Venäjän vallankumouksen jälkeisinä vuosina, liittyivät lähes kaikki kanadansuomalaiset sosialistit kommunistien riveihin. Mitään tarkkoja lukuja jäsenmääristä ei ole käytettävissä, mutta 1920-luvulla suomalaisia lienee kuulunut Kanadan kommunistipuolueeseen muutamia tuhansia. Kuten Yhdysvalloissa, he olivat täälläkin suurin yksittäinen kansallisuusryhmä.²

Amerikansuomalainen työväenliike tarjoaa näin ollen tutkijalle hyvin monia mahdollisuuksia. Voidaan selvittää syitä suomalaisten suureen osuuteen vasemmistoliiikkeissä, amerikansuomalaisten työväenjärjestöjen syntyä, laajuutta, aatteellista kehitystä, yleistä toimintaa, osuutta amerikkalaisissa laajemmissa järjestöissä jne.

Amerikkalaiset historioitsijat ovat yleensä olleet tietoisia suomalaisten suuresta osuudesta vasemmistoryhmissä. Heidän merkityksensä selvittely on käytännössä kuitenkin jäänyt melko yleisluontoisiin huomioihin.³ Syynä tähän ovat ilmeisesti olleet kielivaikeudet, koska suurin osa amerikansuomalaisia käsittelevästä aineistosta on ollut suomenkielistä.

Amerikansuomalaisen työväenliikkeen tutkiminen onkin jäänyt pääasiassa joko suomalaisten siirtolaisten jälkeläisten tehtäväksi, joille kielivaikeudet eivät ole olleet ylipääsemättömiä tai sitten suomalaisten tutkijoiden

huoleksi. Tutkimukset voidaan jakaa ajallisesti kahteen pääryhmään: ennen vuotta 1963 valmistuneet tutkimukset ja mainitun vuoden jälkeen valmistuneet tutkimukset. Vuotta 1963 voitaneen pitää sopivana rajapyykkinä, koska tuolloin otettiin ensimmäiset askeleet Turun yliopiston yleisen historian laitoksen suomalaisen kaukosiirtolaisuuden historian tutkimusprojektin kehittämiseksi. Mainitulla projektilla tuli olemaan ratkaiseva merkitys koko suomalaisen siirtolaiskulttuurin tutkimiselle.

Ensimmäinen vakava yritys amerikkansuomalaisen työväenliikkeen historian kirjoittamiseksi tehtiin jo 1920-luvulla, jolloin Raivaajan silloinen päätoimittaja F.J.Syrjälä laati liikkeen historian.⁴ Se ei luonnollisestikaan ollut tieteellinen tutkimus ja ulottuu 1920-luvun alkuvuosiin. Vuonna 1951 ilmestyi ELIS SULKASEN Amerikkansuomalaisen työväenliikkeen historia,⁵ jota on pidettävä alan perusteoksena. Se on varustettu lähdeviittein ja ilmeisesti kirjoittajan pyrkimyksenä on ollut objektiivisuuden saavuttaminen. SULKASELLA on paljon vieraista arvokasta ja yksityiskohtaista tietoa, mitä ei enää muualta ole mahdollista saada. Hänen näkemyksensä on kuitenkin jossain määrin värjätty, erityisesti asennoitumisessa kommunisteihin, johtuen ehkä siitä, että hän joutui erotetuksi kyseisestä ryhmästä 1920-luvulla aatteellisten erimielisyyksien seurauksena.

Amerikkansuomalaisen työväenliikkeen jäsenten toimesta on kirjoitettu monia muitakin historiateoksia ja historiiikkeja, mutta ne ovat lähinnä muistelmaluontoisia.⁶ Käsiteltävänä olevalla ajanjaksolla on historian-tutkijoista kiinnittänyt amerikansuomalaiseen työväenliikkeeseen eniten huomiota John I. Kolehmainen. Hänen väitöskirjansa ei varsinaisesti ollut työväenliikkeen tutkimus, mutta käsitellessään Ohion alueen suomalaisia hän joutui perehtymään melko perusteellisesti myös työväenliikkeen toimintaan mainitulla alueella.⁷ Väitöskirjan valmistumisen jälkeen hän kirjoitti lukuisia artikkeleita eri aikakauslehdissä suomalaisesta siirtolaiskulttuurista. Näiden joukossa oli vuonna 1952 julkaistu *The Inimitable Marxists: The Finnish Immigrant Socialists*.⁸

Amerikansuomalaista työväenkirjallisuutta

Siinä keskitytään tarkastelmaan pääasiassa ensimmäistä maailmansotaa edeltänyttä aikakautta ja esitetään yleisiä huomioita amerikansuomalaisen työväenliikkeen varhaisvaiheista.

KOLEHMAINEN on laatinut puhtaasti työväenliikkeeseen liittyvän Raivaaja-sanomalehden historian vuosilta 1905 – 1955.⁹ Teos antaa arvokasta tietoutta amerikansuomalaisen työväenliikkeen varhaisvaiheista, erityisesti sanomalehdistön synnystä ja tarkastelee sen jälkeen Raivaajan vaiheita työväenliikkeen suuntariidoissa ja yleensä lehden merkitystä suomalaisten siirtolaisten keskuudessa. Raivaajan historia ei ole pelkästään lehden historia, vaan siinä esitetään samalla Raivaajan kustannusyhtiön, Suomalaisen Sosialistisen Kustannusyhtiön vaiheet ja sen yleinen julkaisutoiminta. Melko pahan tutkimuksellisenä puutteena on pidettävä sitä, ettei teoksessa ole lainkaan käytetty lähdeviitteitä.

KOLEHMAISEN ja HILLin yhteistyössä laatima Wisconsinin suomalaisten historia¹⁰ sisältää melko paljon amerikansuomalaisen työväenliikkeen historiaa; erityisesti taloudellisia taustatekijöitä on käsitelty perusteellisesti. Teoksessa on myös luettelo Wisconsinissa toimineista suomalaisten perustamista yhdistyksistä.

KOLEHMAISEN käsialaa on myös toistaiseksi ainoa amerikansuomalaisten julkaisemasta kiejällisuudesta laadittu bibliografia.¹¹ Se on vuodelta 1947, joten uudistettu laitos olisi ilmeisen tarpeellinen. Siinä on luetteloitu myös kunnioitettava määrä työväenliikkeen julkaisemaa kirjallisuutta, sanoma- ja aikakauslehtiä, aiheesta kirjoitetuista artikkeleista jne.

Puhtaasti amerikansuomalaisen työväenliikkeen historiaa käsittelee ARNE HALONEN tutkimuksessaan *The Role of Finnish-Americans in the Political Labor Movement*.¹² Aiheen käsitteily ei kuiten-

kaan ole täysin objektiivista. Tämä johtuu ilmeisesti siitä, että hän kuten edellä mainittu Sulkanenkin joutui karkotetuksi kommunistien riveistä. Paikoitellen tuntuu lisäksi siltä, että tutkimus on lähinnä muistelmateos.

Osuustoiminta on amerikansuomalaisten keskuudessa ollut aina suosittua. Pian sen jälkeen kun ensimmäiset suomalaiset olivat saapuneet Amerikkaan, he perustivat ensimmäiset osuustoiminnalliset yritykset. Varsin yleisiä olivat nk. poikatalot, osuustoiminnal-

iset asuntolat. Erityisen runsaasti niitä oli pohjois-Minnesotan ja pohjois-Michiganin kaivospaikkakunnilla. 1900-luvun alusta lähtien alettiin myös perustaa osuusliikkeitä. Varsinkin Uuden Englannin ja Keskivalttioiden alueilla niitä oli lähes jokaisella suomalaispaikkakunnalla. Pian muodostettiin myös keskusosuusliikkeitä, joista voimakkain oli Superioria, Wis. pääpaikkanaan pitänyt Keskusosuuskunta.

TÄTI ON IHASTUNUT.

Kuparialueen yksityiskauppioiden ja kuparitrustin suomalainen äänenkannattaja VALVOJA on lausunut Halosen ja Rönnien kuomakunnan perustaman kätyrilehden sydämellisesti tervetulleeksi.

Osuustoiminta oli lähellä työväenliikettä, joka suosi tällaisten yritysten perustamista. Käytännössä amerikansuomalaiset sosialistit johtivat osuustoimintaa ja sitä pyrittiin käyttämään hyväksi myös aatteellisessa levitystyössä. Kun kommunistinen liike alkoi saada jalansijaa, osuustoimintaliike joutui sosialistien ja kommunistien väliseksi kiistakapulaksi. 1920-luvun lopulla jännitys puhkesi ilmiriidaksi ja seurauksena oli Keskusosuuskunnan hajoaminen: enemmistö kannatti sosialisteja ja lievempää osuustoiminnan sitomista poliittiseen työväenliikkeeseen. "Vasemmisto" erosi Keskusosuuskunnasta ja muodosti oman keskusjärjestön.

Yleensä on sanottu, että osuustoiminta-aatteen levittäminen on ollut amerikansuomalaisten suurin anti Yhdysvalloille. Niinpä huomattava osa amerikansuomalaista työväenliikettä koskevista tutkimuksista on liittynyt osuustoimintaliikkeeseen. Tällaisia ovat KERCHNERin¹³ ja TURNERin¹⁴ tutkimukset. Ensin mainittu on sosiologian väitöskirja, mutta siinä on kuitenkin historiallinen tarkastelutapa. Se keskittyy Suurten Järvien alueelle ja pääasiassa Keskusosuuskunnan toimintaan. TURNER puolestaan on käsitellyt sekä Keski- ja Etelävaltioiden alueen osuustoimintaa. Molemmat tutkijat korostavat osuustoiminnan alkamisen syynä työväestön pyrkimyksiä elinolosuhteidensa parantamiseksi.

Käsiteltävänä olevalta ajalta on lisäksi olemassa joitakin tutkimuksia, jotka sivuavat läheisesti amerikansuomalaista työväenliikettä. Näistä on mainittava ennen muuta A. William HOGLUNDin *Finnish Immigrants in America 1880-1920*¹⁵, jonka hän on valmistanut väitöskirjansa pohjalta. Sinänsä varsin hyvä tutkimus valitettavasti kuitenkin ulottuu vain vuoteen 1920. WASASTJERNAN *Minnesotan suomalaisten historia*¹⁶ käsittelee melko paljon amerikansuomalaisten sosialistien ja I.W.W.:n kannattajien vaiheita.

Eräs mielenkiintoisimmista tutkimuksista on DOBYn sosiologian väitöskirja, joka käsittelee Wäinön, Wis. yhteisön sosiaalista kehitystä ensimmäisen, toisen ja kolmannen siirtolaispolven asenteiden valossa.¹⁷ Wäinö oli melko tyypillinen maatalousvaltainen pieniyhteisö, jossa sosialistien haalilla oli kes-

keinen asema. Tutkimus onkin keskittynyt pääasiassa juuri haalin käyttäjien ja heidän jälkeläistensä asenteiden vertailemiseen. Assimiloitumisprosessi tulee selvästi esiin ja voidaan havaita, miten suuret vastakohtaisuudet vallitsevat ensimmäisen ja toisaalta toisen ja kolmannen polven amerikansuomalaisten poliittisissa ja yhteiskunnallisissa katsomuksissa. Tietyllä tavalla ainoa Suomessa kyseisenä ajanjaksona valmistettu tutkimus, jossa käsitellään amerikansuomalaista työväenliikettä on Osmo T. LINNOLAN tutkielma *Matti Kurikasta*.¹⁸ Se on myös eräs harvoista tutkimuksista yleensä, jotka käsittelevät amerikansuomalaista työväenliikettä. Tämä aihepiiri on LINNOLALLA melko keskeisellä sijalla liittyen Kurikan ihanneyhdyskunnan perustamishankkeisiin.

Kuten edellä esitetystä on voitu havaita, amerikansuomalaiseen työväenliikkeeseen kohdistunut tutkimustyö on ennen vuotta 1963 suoritettu käytännöllisesti katsoen kokonaan Yhdysvalloissa. Mainitun vuoden jälkeen voitane katsoa alkavaksi uusi periodi aiheen tutkimuksessa. Tämä liittyy kiinteästi Turun yliopiston yleisen historian laitokseen, nykyiseen historian laitoksen yleisen historian oppiaineeseen. Tuolloin nimittäin alkoi muotoutua suomalaisen kaukosiirtolaisuuden historian tutkimusprojekti, jonka tavoitteena on suomalaisen kaukosiirtolaisuuden kokonaisuuden kirjoittaminen. Kyseisen projektin puitteissa on vuosien kuluessa kerätty siirtolaishistoriallinen tutkimusarkisto, joka sisältää amerikansuomalaisten yhdistysten (työväenyhdistysten, seurakuntien, raittiusseurojen jne.) pöytäkirjoja ja muuta alkuperäismateriaalia sekä alkuperäisinä että mikrifilmikopioina. Aineistoon sisältyy lisäksi amerikansuomalaisten julkaisemaa kirjallisuutta ja sanoma- ja aikakauslehtiä.

Siirtolaishistoriallisessa tutkimusarkistossa on paljon amerikansuomalaisen työväenliikkeen historiaan liittyvää materiaalia. Niinpä prof. Vilho Niitemaan johtaman tutkimusprojektin piirissä on jo 1960-luvun puolivälissä havaittu, miten hedelmälliset mahdollisuudet tutkimusarkisto tarjoaa amerikansuomalaisen työväenliikkeen historian tutkimiselle. Ensimmäinen tämän aihepiirin töistä oli Eino Olavi KOIVUKANKAAN tut-

kielma Raivaaja-lehden suhtautumisesta Suomeen toisen maailmansodan aikana. ¹⁹

Tämän jälkeen on laadittu useita muitakin opinnäytteitä, jotka liittyvät suoranaisesti amerikansuomalaiseen työväenliikkeeseen. Ritva-Liisa HOVI valmisti vuonna 1969 tutkimuksen amerikansuomalaisista osuuskunnista Neuvosto-Karjalassa 1920-luvulla. ²⁰ Osuuskuntien perustaminen ennakoii 1930-luvun alussa tapahtunutta huomattavasti laajempaa muuttoliikettä Karjalaan - 1920-luvun alkuvuosina siirtyi vain muutamia satoja amerikansuomalaisia rakentamaan sosialismia Neuvosto-Karjalassa. Läheisesti samaan aiheeseen liittyy HOVIN artikkeli amerikansuomalaisten maanviljelyskommuunista Etelä-Venäjällä. ²¹ Sekä Karjalaan että Etelä-Venäjän kommuuniin siirtymisen ehdottamana edellytyksenä oli, että lähtevän oli kuuluttava työväenliikkeeseen, mieluummin vielä kommunisteihin.

Seuraavana ilmestyi Ritva JARVAN tutkielma amerikansuomalaisen työväenliikkeen sanomalehdistön syntyvaiheista. ²² Kuten nimestä jo ilmenee, työssä keskitytään sanomalehdistön varhaisvaiheisiin, painopisteen ollessa Raivaajan, Työmiehen ja Toverin perustamisessa. Käsittelyajanjakso ulottuu noin vuoteen 1908. Pääasiassa amerikansuomalaisia sanomalehtiä on käyttänyt lähteenään Varpu LUODESMERI tutkimuksessaan "Hiljan Suomesta tulleitten tutkijakomiteoista". ²³ Mainitut komiteat perustettiin Suomen Sisällissodan jälkeen Yhdysvalloissa ja Kanadassa tarkoituksella tutkia Pohjois-Amerikkaan saapuvia uusia suomalaisia siirtolaisia ja heidän osuuttaan Sisällissodassa. LUODESMEREN tutkimustulosten mukaan komiteat olivat suurimmaksi osaksi kommunistijohtoisia ja niitä perustettiin Yhdysvalloissa 68 eri paikkakunnalle. Komiteat toimivat aktiivisesti pääasiassa 1920-luvun alkuvuosina. Myös Kanadassa on ollut tutkijakomiteoita, mutta LUODESMEREN tutkimus on rajoitettu Yhdysvaltoihin.

Amerikansuomalaisten kommunistisen liikkeen varhaisvaiheita on käsitellyt Auvo KOSTIAINEN lisensiaatintyössään. ²⁴ Siinä keskitytään tarkastelemaan pääasiassa amerikansuomalaisen työväenliikkeen jakaantu-

misprosessia ensimmäisen maailmansodan jälkeisinä vuosina, sen taustatekijöitä ja itse hajaantumista. Erityisesti on kiinnitetty huomiota myös siihen, miksi amerikansuomalaiset olivat taipuvaisia liittymään tähän ryhmään ja heidän vaikutukseensa Yhdysvaltain kommunistisessa liikkeessä.

Kommunistisen liikkeen myöhempiin vaiheisiin liittyy KOSTIAISEN tutkielma Aino Kuusisen, Otto Ville Kuusisen toisen vaimon, oleskelusta Yhdysvalloissa Kommunistisen Internationalin "asiamiehenä" vuosina 1930-1933. ²⁵ Siinä käsitellään Aino Kuusisen Yhdysvalloissa oleskelun syitä amerikansuomalaisten kommunistien ja Yhdysvaltain kommunistipuolueen välisten riitaisuuksien selvittäjänä ja hänen omavaltaisia toimenpiteitään, jotka johtivat lopulta kutsuun palata takaisin Moskovaan.

KOSTIAINEN on tutkinut Suomen Sisällissodan heijastumista amerikansuomalaisten keskuuteen mm. tarkastelemalla Santeri Nuortevan toimintaa 'Punaisen Suomen' edustajana Yhdysvalloissa. ²⁶ Samalta kirjoittajalta on myös valmistunut tutkielma prosessista, jossa alun perin kirkollisten piirien omistama Kansan Opisto Duluthissa, Minn. joutui amerikansuomalaisten sosialistien haltuun ja muutettiin Työväen Opistoksi. ²⁷

Jouni EKONEN on käsitellyt tutkimuksessaan amerikansuomalaisen työväenliikkeen asenteita Yhdysvaltain presidentinvaiheissa 1908-1920. ²⁸ EKONEN tarkastelee paljolti työväenliikkeen sanomalehdistön asenteita amerikkalaisten valtapuolueiden, demokraattien ja republikaanien ohjelmiin ja toimenpiteisiin ja myös Yhdysvaltain ulkopolitiikkaan.

Työväenliikkeeseen liittyy myös Marja-Liisa POHJANVIRAN tutkimus amerikansuomalaisista ja heidän suhtautumisestaan Espanjan sisällissotaan. ²⁹ Hän on pyrkinyt selvittämään amerikansuomalaisten vapaaehtoisten osallistumisen mainittuun sotaan, heidän vaiheensa itse sotatanterella ja myös kotiuttamisen takaisin Yhdysvaltoihin ja Kanadaan.

Reino KERO on tutkinut amerikansuomalaista työväenliikettä varsinaisen siirtolaisten lähtöön liittyvän tutkimuskohteensa ohella. Hän on käsitellyt amerikansuomalais-

ten suhtautumista Venäjän vallankumoukseen artikkelissaan Santeri Nuorteva ja Oskari Tokoin välisestä kirjeenvaihdosta.³⁰

KERO on myös tarkastellut amerikansuomalaisen työväenliikkeen jäsenten maantieteellistä taustaa Suomessa, eli kysymystä, mistä työväenliikkeen jäsenet olivat kotoisin.³¹ Hänen tutkimustulostensa mukaan amerikansuomalaisten radikaalien keskuudessa olivat lähtöalueina suhteellisesti eniten esillä etelä- ja itä-Suomen teollisuusalueet.

Turun yliopiston lisäksi on myös muissa Suomen korkeakouluissa jonkin verran harrastettu amerikansuomalaisen työväenliikkeen tutkimista. Ennen muuta on mainittava Tero AHOLAN Leo Laukkia käsittelevä työ.³² Siinä selvitetään Laukin toimintaa Yhdysvalloissa ja hyvin suuri paino on hänen aatteellisen perustansa ja sen muuttamisen tutkimiseen.

Samanaikaisesti kun Suomessa, Ruotsissa ja muissa Euroopan maissa on historian-tutkijoiden piirissä alettu tuntea yhä suurempaa mielenkiintoa siirtolaisuusilmiötä kohtaan, on myös Yhdysvalloissa ja Kanadassa herännyt kiinnostus samaan aiheeseen. Lie-nee kuitenkin niin, että mielenkiinto aihepiiriin syntyi ensin Euroopassa ja sitten Amerikassa. Tähän liittyy myös siirtolaisuuteen erikoistuneiden arkistojen perustaminen: Suomessa Turun yliopiston yleisen historian laitoksen yhteyteen, Ruotsissa Växjön Emigrantinstitut ja Yhdysvalloissa the Immigration History Research Center St.Paulissa, Minn. Lisäksi on muistettava, että Hancockissa, Mich. sijaitsevan Suomi-Opiston arkistoihin on jo kauan kerätty pääasiassa amerikansuomalaisten seurakuntien ja raittiusseurojen materiaalia.

Amerikkalaisten historiantutkijoiden keskuudessa mielenkiinto amerikansuomalaista työväenliikettä kohtaan on siis virinnyt erityisesti viime vuosina. Tutkijoina ovat esiintyneet ennen muuta suomalaisten siirtolaisten jälkeläiset kolmannessa ja neljännessä polvessa. Osuustoimintaan kohdistuneista tutkimuksista on mainittava ennen muuta KARNIN väitöskirja osuustoimintaliikkeen kehityksestä keskivaltioiden alueella.³³ Hän on keskittynyt paljolti aatteellisen puo-

len tarkasteluun eli miten osuustoimintaliikettä käytettiin hyväksi aatteellisessa levitystyössä. Erityisen mielenkiintoinen tutkimus on kommunistisen liikkeen kannalta, sillä siinä käsitellään osuusliikkeiden hajoamista 1920-luvulla aatteellisten ristiriitojen seurauksena ja uuden "vasemmistolaisen" keskusjärjestön luomista.

Amerikansuomalaisten sosialistien ja "kirkollisten" välisiä ristiriitoja on tarkastellut Arthur PUOTINEN.³⁴ Hän on käsitellyt myös yleisiä työväestön elinolosuhteita Keskilännen kaivosalueilla vuosisadan vaihteen tienoilla ja työväenliikkeen nousua amerikansuomalaisten keskuudessa.

Siirtolaihistoriaan tunnetun mielenkiinnon kasvun myötä on järjestetty kansainvälisiä konferensseja, joissa uusia tutkimustuloksia on julkistettu. Vuoden 1974 huhtikuussa järjestettiin Duluthissa, Minn. kansainvälinen historiantutkijoiden kokous, joka keskittyi amerikansuomalaisten vaiheisiin.³⁵

Duluthissa kuultiin useita esityksiä amerikansuomalaisesta työväenliikkeestä ja sitä läheisesti sivuavista asioista. Matti E. KAUPS käsitteli Suurten Järvien alueella kaivosteollisuuden palveluksessa olevien suomalaisten väestörakennetta vuosina 1864-1905.³⁶ Arthur PUOTINEN tarkasteli läheisesti edellä mainittuun väitöskirjaansa liittyvää aihetta, vuoden 1913 lakkoliikettä Ylä-Michiganin Kuparisaarella³⁷ ja Michael KARNI Keskusosuuskunnan sisäisiä suuntataisteluita 1920-luvun lopulla.³⁸ Myös Arnold ALA-SEN esitys liittyi osuustoimintaan, sillä hän esitti tutkimustuloksensa suomalaisten osuuskauppaliikkeiden levinneisyydestä Michiganin, Minnesotan ja Wisconsinin osavaltioissa vuosina 1903-73.³⁹

Douglas J. OLLILA on ottanut tutkimusaiheekseen amerikansuomalaisten toiminnan I.W.W.-liikkeessä. Hänen Duluthissa esittämänsä alustavat tutkimustulokset koskettelivat lähinnä I.W.W.:n kannatuksen leviämistä pohjois-Minnesotan suomalaisten kaivostyöläisten keskuudessa 1910-luvulla.⁴⁰ Michael PASSIN tutkimus käsitteli Yhvaltain länsirannikon suomalaisia kalastajia ja kalanjalostusteollisuuden työläisiä ja heidän työtaistelujaan 1800-luvun lopulla.⁴¹

Duluthin konferenssissa oli historiantutkijoita myös Suomesta ja lähinnä Turun yliopiston yleisen historian laitokselta. Samalla tämä konferenssi oli osoitus hyvästä tutkimusyhteistyöstä, mikä on muodostunut Turun yliopiston ja Minnesotan yliopiston välille. Työväenliikkeeseen liittyviä aiheita käsittelevät Auvo KOSTIAINEN, joka tarkasteli amerikansuomalaisten kommunistien ja emäpuolueen välisiä ristiriitoja⁴² ja Reino KERO, joka esitteli alustavia tutkimustuloksiaan 1930-luvun alussa pohjois-Amerikasta Neuvosto-Karjalaan tapahtuneesta muuttoliikkeestä.⁴³ Tuolloin useita tuhansia amerikansuomalaisia siirtyi Kanadasta ja Yhdysvalloista Karjalaan.

Amerikansuomalaista työväenliikettä Yhdysvaltojen osalta on sivuttu useissa teoksissa. Näistä mainittakoon Armas K.E.HOLMION Michiganin suomalaisten historia.⁴⁴ ARRA:n Illinoisten suomalaisista kirjoittaman vastaavan teoksen⁴⁵ suurena puutteena on sen hyvin vaatimaton dokumentointi.

Kanadansuomalaista työväenliikettä on toistaiseksi tutkittu hyvin vähän. Aihetta sivuvaan uudempiin tutkimuksiin kuuluu kanadansuomalaisen SILLANPÄÄN tutkimus Sudburyn alueen suomalaisista.⁴⁶ Se pyrkii olemaan nimenomaan "poliittinen ja sosiaalinen historia", mutta lähdeaineistoa on pidettävä yksipuolisena. Työväenliikkeen omaa alkuperäisaineistoa ei ole juuri käytetty, esim. pöytäkirjat puuttuvat käytännöllisesti katsoen kokonaan. Kanadansuomalaisen sanomalehdistön tarjoamia mahdollisuuksia lähteenä ei ole myöskään käytetty hyväksi.

Viime vuonna ilmestyi rovasti Yrjö RAIVION kanadansuomalaisten historian ensimmäinen osa.⁴⁷ Kirjasta on huomattavan suuri osa omistettu työväenliikkeelle, mutta aiheen käsittelyssä on havaittavissa tendenssiä. RAIVIO ei myöskään ole juuri käyttänyt kanadansuomalaisen työväenliikkeen omaa alkuperäisaineistoa.

Arja HIMANEN on tutkinut kanadansuomalaisen sanomalehdistön kehitysvaiheita toiseen maailmansotaan asti.⁴⁸ Työ käsittelee koko sanomalehdistöä, mutta varsin huomattava osa siitä on kanadansuomalaisen työväenliikkeen ja sen lehdistön historiaa, koska tietyt lehdet ovat olleet melko hallitsevassa asemassa.

Tällä hetkellä amerikansuomalaisten työväenliikkeen tutkimusta harjoitetaan ennen muuta Turun yliopiston historian laitoksen ja Minnesotan yliopiston siirtolaishistorian tutkimuskeskuksen piirissä. Luonnollisen lähtökohdan tutkimuksille antavat mainittuihin paikkoihin kerätyt arkistot.

Aihepiiristä onkin tekeillä useita tutkielmia. Tarkempaa selvitystä kaipaavat ennen kaikkea amerikansuomalaisen työväenliikkeen varhaisvaiheet ja yhteydet Suomen työväenliikkeeseen ja 1930-luvun laman jälkeinen kehitys. Suomalaisten osuus ammattiyhdistysliikkeessä on lähes täysin selvittämättä, sillä tähänastinen tutkimus on keskittynyt pääasiassa poliittiseen työväenliikkeeseen, jossa suomalaiset ovat olleet varsin näkyviä. Ammattiyhdistysliikkeessä suomalaiset eivät voineet mitenkään eristäytyä omaksi ryhmäkseen, vaan heidän oli toimittava amerikkalaisten kanssa yhteistyössä. Niinpä lähdeaineisto on löydettävissä varsinaisten amerikkalaisten ammattiyhdistysten materiaalin joukosta.

Paikallisten kuntayksikköjen viranomaisten asiakirjoista selviäisi amerikansuomalaisten vaikutusvalta kunnallispolitiikassa. Huomattavasti lisäselvityksiä vaatisi vielä työväenliikkeen kulttuuritoiminta ja yleensä nk. haalisosialismi. Tähän liittyvät myös monenlaiset seuratoiminnan muodot: näytelmätoiminta, musiikki, yleinen valistustyö, urheilu jne. Työväenliikkeen kustannustoiminta on vain vaillinaisesti selvitetty. Kanadansuomalaisen työväenliikkeen historiaa on tähän mennessä käsitelty useimmiten vain aiheetta sivuten, samoin on asianlaita I.W.W.-liikkeen kanssa. Lyhyesti: amerikansuomalaisen työväenliikkeen historia odottaa uudestaan kirjoittajaansa.

LÄHDEVIITTEET:

- 1) Henry Askeli: Suomalainen Sosialistijärjestö. Kalenteri Amerikan Suomalaiselle Työväestölle 1918. Fitchburg, Mass. s.a., s. 34.
- 2) Ivan Avakumovic: The Communist Party of Canada. A History. Toronto 1975, s. 35.
- 3) Aiheesta ks. esim. seuraavien tutkijoiden teoksia: Paul F. Brissenden: The I.W.W. A Study of American Syndicalism. Second printing of the second 1920 edition. New York 1957. Theodore Draper: American Communism and Soviet Russia. The Formative Period. New York 1960. David A. Shannon: The Socialist Party of America. A History. New York 1955.
- 4) F.J.Syrjälä: Historia-aiheita Ameriikan suomalaisesta työväenliikkeestä. Fitchburg, Mass. s.a.
- 5) Fitchburg, Mass. 1951.
- 6) Esim. William Lahtinen (toim.): 50 vuoden varrelta. Superior, Wis. 1953 ja Leo Mattson (toim) Neljäkymmentä vuotta. Kuvauksia ja muistelmia amerikansuomalaisen työväenliikkeen toimintataipaleelta 1906-1946. Superior, Wis. 1946.
- 7) John I.Kolehmainen: A History of the Finns in the Western Reserve. Ph.D. thesis, Western Reserve University 1937, ks. erit. s. 187-238.
- 8) Michigan History, December 1952, s. 395-405
- 9) John I.Kolehmainen: Sow The Golden Seed. A History of the Fitchburg (Massachusetts) Finnish-American Newspaper Raivaaja (The Pioneer) 1905-1955. Fitchburg, Mass. 1955.
- 10) John I. Kolehmainen and George W.Hill: Haven in the Woods. The Story of the Finns in Wisconsin. Madison, Wis. 1951.
- 11) John I.Kolehmainen: The Finns in America. A Bibliographical Guide To Their History. Hancock, Mich. 1947.
- 12) MA thesis, University of Minnesota 1945.
- 13) Leonard Clayton Kerchner: The Finnish-Dominated Consumers' Cooperative Movement in the North Central States. An Analysis of the Factors Involved in Its Genesis and an Appraisal of the Elements of Strength and of the Weakness in Its Institutional Expression Today. Ph.D. thesis, University of Michigan 1939.
- 14) H.Haines Turner: Case Studies of Consumers' Cooperatives: Successful Cooperatives Started by Finnish Groups in the United States Studied in Relation to Their Social and Economic Environment. New York 1941.
- 15) Madison, Wis. 1960.
- 16) Hans R.Wasastjerna: Minnesotan suomalaisten historia. Duluth, Minn. 1957.
- 17) Harry Rickard Doby: A Study of Social Change and Disorganization in Finnish Rural Community. Ph.D. thesis, University of California, Berkeley, Calif. 1960.
- 18) Osmo T. Linnoila: Matti Kurikan yhteiskunnallinen ja valtiollinen toiminta. Helsingin yliopisto 1933, ks. erit. s. 126-167 ja 316-323.
- 19) Eino Olavi Koivukangas: Amerikansuomalaisen Raivaaja-lehden suhtautuminen Suomeen toisen maailmansodan aikana. Yleisen historian pro gradu-työ, Turun yliopisto 1967. Julkaistu, THArk XX, Turku 1967, s. 129-207 ja Turun yliopiston yleisen historian laitoksen Eripainossarjassa no.2, Turku 1967.
- 20) Ritva-Liisa Hovi: Amerikansuomalaiset osuuskunnat Neuvosto-Karjalassa 1920-luvun alkupuolella amerikansuomalaisten ja neuvostokarjalaisten sanomalehtien valossa. Yleisen historian pro gradu-työ, Turun yliopisto 1969. Julkaistu, THArk XXIV Turku 1971, s. 181-257 ja Turun yliopiston yleisen historian laitoksen Eripainossarjassa no. 12, Turku 1971.
- 21) Ritva-Liisa Hovi: Amerikansuomalaisten maanviljelyskommuuni Etelä-Venäjällä. THArk XXV, Turku 1972, s. 281-301. Julkaistu myös Turun yliopiston yleisen historian laitoksen Eripainossarjassa no. 15, Turku 1972.
- 22) Ritva Jarva: Amerikansuomalaisen työväenliikkeen sanomalehtien syntyvaiheet. Yleisen historian pro gradu-työ, Turun yliopisto 1970.
- 23) Varpu Luodesmeri: Amerikansuomalaisten työväenjärjestöjen suhtautuminen Suomesta vuoden 1918 sodan jälkeen tulleisiin siirtolaisiin. "Hiljan Suomesta tulleitten tutkijakomiteat". Yleisen historian pro gradu-työ, Turun yliopisto 1972. Julkaistu, THArk 29, Turku 1974, s. 63-113 ja Turun yliopiston yleisen historian laitoksen Eripainossarjassa no. 25, Turku 1974.
- 24) Auvo Kostiainen: Amerikansuomalainen kommunistinen liike 1917-1924. Synty ja alkuvaiheet. Yleisen historian lisensiaattityö, Turun yliopisto 1975.
- 25) Auvo Kostiainen: Aino Kuusinen Kominternin asiamiehenä Amerikassa. THArk 30, Vammala 1975, s. 234-256.
- 26) Auvo Kostiainen: 'Punaisen Suomen' edustus Yhdysvalloissa vuonna 1918. THArk XXVII, Turku 1972, s. 88-119. Julkaistu myös Turun yliopiston yleisen historian laitoksen Eripainossarjassa no. 19, Turku 1972.
- 27) Auvo Kostiainen: Socialism vs. Religion. Finnish Socialists Capture the People's College and Theological Seminary. Unpublished manuscript, University of Minnesota 1974.
- 28) Jouni Ekonen: Amerikansuomalaisen työväenliikkeen suhtautuminen Yhdysvaltain presidentinvaaleihin vuosina 1908-1920. Yleisen historian pro gradu-työ, Turun yliopisto 1973.

- 29) Marja-Liisa Pohjanvirta: Amerikansuomalaiset ja Espanjan sisällissota. Yleisen historian pro gradu-työ, Turun yliopisto 1975.
- 30) Reino Kero: Pessimistin ja optimistin näkemykset Venäjän vallankumouksen onnistumismahdollisuuksista syksyllä 1918. Oskari Tokoin ja Sarteri Nuortevan kirjeenvaihtoa yli Atlantin. THArk XXVII, Turku 1972, s. 59–87. Julkaistu myös Turun yliopiston yleisen historian laitoksen Eripainos-sarjassa no. 18, Turku 1972.
- 31) Reino Kero: The Roots of Finnish-American Left–Wing Radicalism. Publications of the Institute of General History, University of Turku Finland, Nr. 5. Turku 1973, s. 45–55.
- 32) Tero Aholola: Leo Laukki amerikansuomalaisessa työväenliikkeessä. Poliittisen historian pro gradu-työ, Helsingin yliopisto 1973.
- 33) Michael G. Karni: 'Yhteishyvä' or for the Common Good: Finnish Radicalism in the Western Great Lakes Region, 1900–1940. Ph.D. thesis, University of Minnesota 1975.
- 34) Arthur Edwin Puotinen: Finnish Radicals and Religion in Midwestern Mining Towns, 1865–1914. Ph.D. thesis, University of Chicago 1973.
- 35) Esitelmät on julkaistu Siirtolaisuusinstituutin sarjassa Migration Studies C 3. The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Editors Michael G. Karni, Matti E. Kaups, Douglas J. Ollila, Jr. Vammala 1975.
- 36) Matti E. Kaups: The Finns in the copper and iron ore mines of the western Great Lakes region, 1864–1905: Some preliminary observations. The Finnish Experience mt., s. 143–155.
- 37) Arthur Puotinen: Copper country Finns and the strike of 1913. The Finnish Experience mt., s. 143–155.
- 38) Michael Karni: Struggle on the cooperative front: The separation of Central Cooperative Wholesale from communism, 1929–30. The Finnish Experience mt., s. 186–201.
- 39) Arnold Alanen: The development and distribution of Finnish consumers' cooperatives in Michigan, Minnesota and Wisconsin, 1903–1973. The Finnish Experience mt., s. 103–130.
- 40) Douglas Ollila, Jr.: From socialism to industrial unionism (IWW): Social factors in the emergence of left-labor radicalism among Finnish workers on the Mesabi, 1911–1919. The Finnish Experience mt., s. 156–171.
- 41) Michael Passi: Fishermen on strike: Finnish workers and community power in Astoria, Oregon 1880–1900. The Finnish Experience mt., s. 89–103.
- 42) Auvo Kostiainen: The Finns and the crisis over "Bolshevization" in the Workers' Party, 1924–1925. The Finnish Experience mt., s. 171–185.
- 43) Reino Kero: Emigration of Finns from north America to Soviet Karelia in the early 1930's. The Finnish Experience mt., s. 212–221.
- 44) Hancock, Mich. 1967.
- 45) Esa Arra: Illinoisin suomalaiset. New York Mills, Minn. 1971.
- 46) Lennard Paul Charles Sillanpää: A Political and Social History of Canadians of Finnish Descent in the District of Sudbury. A Master's Thesis in Political History, Helsingin yliopisto 1973.
- 47) Yrjö Raivio: Kanadansuomalaisten historia I. Vancouver 1975.

On the research of Finnish-American labor movement

AUVO KOSTIAINEN

With the growing interest of historians on the migration phenomena in general, there also emerged enlarging attention on Finnish-American culture. Finnish-American labor movement has, perhaps, attached most interest from other ethnic groups and local and federal officials in the U.S. and Canada. It has been greatly due to the "revolutionary" activities of American Finns: their participation in the socialist and communist parties and in the syndicalist group.

The Finns were the greatest language federation in the Socialist Party of America with about 13 000 members in 1913. They formed more than 10 % of the membership in the I.W.W. In the Workers' Party of America (communist) they in 1922 formed 48.5 % of the membership. In addition, the Finns were almost as important in the Communist Party of Canada.

No wonder the latest research on Finnish-American history has shown vivid interest on the "radical Finns". The research up

to day can be divided roughly into two phases. During the first phase, before 1963, a great deal of the research was done in the United States, the dominating figure being John I. Kolehmainen, who wrote several books and articles on Finnish-American labor movement or referred to it. During this period the attention was for a great deal directed on socialist dominated cooperatives, which is said to have been the most important element the Finns have left to Americans.

In about 1963 there was started in Finland, at the Institute of General History University of Turku, the Project of Finnish Overseas Migration. Within this project large amounts of materials on Finnish-Americans (proceedings, newspapers, literature America-letters etc.) have been collected either as original copies or as microfilms at the University of Turku. They have formed a good source materials for migration research. Accordingly, many studies have been made also on Finnish-American labor movement: the origins of the movement, its social and political background in Finland, the reasons for Finnish-American radicalism, the effects by American conditions, the different organizational forms of the movement and their

development, their role in American radical groups and cultural activities.

At the same time interest on migration-phenomena and ethnicity has grown in America, too. The research archives at the Immigration History Research Center, University of Minnesota, are growing fast and all over the U.S. and Canada several studies are being made on ethnic minorities in North America. The research on Finnish-American labor movement in the U.S. is concentrated at the University of Minnesota, because they have good collections on the topic. Accordingly, there are working several researchers on Finnish-American labor movement.

The topics which have been perhaps least studied up to now are the I.W.W. supporting Finns and the Canadian Finnish radicals in general. Good results could be made in the research on the role of Finnish radicals in the local and state politics, as well as in trade unions. This kind of research can be made only in local and state archives of The United States and Canada. In spite of the growing interest on Finnish-American radicals no up-to date history of Finnish-American labor movement is being written, and that would be the next task for historians.

KESKUSTELUA

ENNUSTUSTEN TOTEUTUMISESTA

Hiukan vastinetta Siirtolaisuus-lehdessä No 4/1975 olleeseen Muuttoliikesymposiumin selostukseen

Lehtenne viime numeroon toimitus on valinnut referoitavaksi prof. Niitemaan pitkistä lopettajaissanoista – joita en ollut tilaisuudessa kuulemaan, mutta jotka olen saanut lukea ääninauhalta litteroituna – sen detaljikohdan, jossa polemisoidaan minun eräissä puheenvuorossa esittämiäni ennustamiseen kohdistuvia epäilyksiä vastaan. Yhteydestään irti reväistynä se ei sellaisenaan kuvasta prof. Niitemaankaan käsityksiä, ja juuri tämän kohdan valitseminen julkaista-

vaksi oli sitäkin oudompaa – ja tarkkaavaista lukijaa suorastaan hämäävää –, kun sitä puheenvuoroani, jota vastaan polemisoiitiin, ei ole julkaistu. Kun sitä paitsi mainittu puheenvuoro ei ollut valmisteltu, vaan oli improvisoitu vastaus minulle tehtyyn kysymykseen ja kun niin ollen en voinut esittää täsmällisiä faktoja, on välttämätöntä palata asiaan.

Todistuksena yhteiskuntatieteiden kyvyttömyydestä ennustaa edes silloin kun on kysymys mitattavista faktoista mainitsin kaksi väestöprognosia. 1930-luvulla oli yleinen käsitys se, että väkiluvun kasvu useissa Euroopan maissa välittömästi tai pian pysäh-

tyisi ja kääntyisi alenemiseksi. Ranskassa ja Belgiassa otaksuttiin maksimiväkiluku jo saavutetun ja se oli 41 milj. tai vast. 8 milj. Belgiassa. Saksassa maksimiin olisi päästy 1930-luvun lopulla ja se arvioitiin 65.5 miljoonaksi, Isossa Britanniassa maksimi saavutettaisiin v. 1945 ja se arvioitiin 46 miljoonaksi. Vuoden 1975 väkiluvut näissä maissa laskettiin 39, 7, 33 ja 50 miljoonaksi, kun ne tosiasiallisesti nyt ovat 52, 10, 78 ja 56 miljoonaa. Suomen väkiluvun ei koskaan uskottu saavuttavan 4 miljoonaa. Ja kuitenkin välillä on ollut sotaa mistä ennustajat eivät mitään tienneet tai eivät ainakaan ottaneet sitä huomioon, ja sen varsinkin Saksalle aiheuttamat suunnattomat tappiot. Vika ei suinkaan ollut, kuten puheenvuorossa lausuttiin, se että ennuste perustui "liian lyhyeen aikajaksoon eli lähimenneisyyteen", sillä viimesijaisena taustana oli vuosisadan ja ehkä kauemminkin jatkunut trendi.

Toinen esimerkki koski Strömmerin väitöskirjaa Väestöllinen muuntuminen Suomessa, joka oli erinomaisen ansiokas kaikessa mikä koski menneisyyttä, mutta iski kiiven heti kun puuttui tulevaisuuteen. Strömmer katsoi "demografisen transition", joka johtuu teollistumisesta, päättyneen vuoden 1965 vaiheilla, jonka jälkeen syntyneisyyden oli oletettava vakiintuvan Suomessa silloin saavutetulle tasolle tai hiukan nousevan. Todellisuudessa vuoden 1965 syntyneisyyspromille oli 16.9, vuoden 1974 12.2. Kuitenkin Strömmer perusti ennusteensa historialliseen taustaan, joka alkaa Suomen väestölaston perustamisesta 1749.

Minulla ei ole syytä tinkiä improvisoidussa puheenvuorossani esittämästäni väit-

teestä. Jos prof. Niitemaan puheenvuoro olisi julkaistu kokonaisuudessaan, se ilmentäisi samoja epäilyksiä ennustamista kohtaan kuin omani.

Eino Jutikkala

Prof. Vilho Niitemaa: Edellä esitetyn johdosta...

Yllä olevasta akateemikko Jutikkalan erinomaisen ja monipuolisesti asioita valaisevan esitelmän täydennyksistä huomaa, että meidän — hänen ja minun — käsityksemme aikaisempien ennusteiden arvioinneista ovat tarkalleen samat. Varsin monimutkaisten asiain yhdistelyistä aiheutuneet kömmähdykseni, jotka olivat tapahtuneet puheenvuoroni lyhentelyssä, olivat johtaneet sarjaan väärinkäsityksiä. Valitan tapahtunutta. Olisin oikaissut ne, jos minulla olisi ollut tilaisuus saada tarkistaa lopettajaissanojeni asu ennen niiden julkisuuteen saattamista referaattina-kaan. "Lyhyellä aikajaksolla" tarkoitin sitä, että väestökehityksen ennustajien arviointien pohjana oli liian lyhyen aikajakson trendi, joka olisi pitänyt ulottaa viime vuosisadalta lähtien. Tästä tilanteesta johtuen en myöskään voinut oikaista erästä improvisoidun puheenvuoroni muistilapsusta. Teen sen nyt. Mainitsin, että idea symposiumin aikaansaamisesta olisi ollut arkkitehti Narjuksen, joka sitten toimi koko symposiumin primus motorina. Todellisuudessa sen esitti ensi kerran kuitenkin prof. Uuno Varjo, mikä täten oikaistakoon.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS

toim.joht.Tauri Aaltio	Suomi-Seura r.y.	hall.siht. Lauri Lehtonen	Opetusministeriö
lähetystoneuvos Anders Huldén	Ulkoasiainministeriö	prof.Vilho Niitemaa	Turun yliopisto
prof. Lars Huldén	Helsingin yliopisto	prof.Oscar Nikula	Åbo Akademi
toim.joht.Jouko Hulkko	Väestöliitto	toim.pääll.Holger Quick	Työvoimaministeriö
		kaup.valt.Pentti Väänänen	Turun kaupunki

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

Jäsen	Varajäsen	Yhdistys tms.
prof.Armas Nieminen prof.Terho Pulkkinen prof.Uuno Varjo prof.Bill Widén prof.Pertti Virtaranta prof.Mauno Jokipii	prof.Olli Kultalahti FT Jorma Kytömäki prof.Kyösti Julku prof.Oscar Nikula prof.Yrjö Blomstedt ap.prof.Erkki Lehtinen	Tampereen yliopisto Turun yliopisto Oulun yliopisto Åbo Akademi Helsingin yliopisto Jyväskylän yliopisto
lähetystöneuvos Anders Huldén hallitussihteeri Lauri Leh-tonen projektinjoht.Altti Majava	maist. Ritva-Liisa Elomaa kulutt.siht.Raija Kallinen toim.pääll.Holger Quick	Ulkoasiainministeriö Opetusministeriö Työvoimaministeriö
toht.Ahti Auranen varatuom.Eva-Brita Björk-lund pääsiht.Pentti Palmu prof.Niilo Hallman ap.kaup.joht.Johannes Koikkalainen toim.joht.Perttu Koillinen liikkeenjoht.Esko V.Kos-kelin arkkitehti Raimo Narjus toim.joht. Eero Nurmela	kirkkohra Päivö Tarjamo maist. Karmela Bélinki Yht.tiet.kand.Jurkka Linna prof.Ole Wasz-Höckert kaup.siht.Paavo Mäkinen jaostosiht.Kauko Lehto toim.Matti Jussila tutk.siht.Timo Sinisalo teoll.neuvos Veikko Vala-vaara joht.Ahti Fredriksson prof.Reima Erma maist.Aimo Pulkkinen Mila Ivanow FL Roger Broo Markku Peura	Kirkon ulkomaanasiaian Toimikunta Unioni Naisasialiitto Suomessa Suomalaisuuden Liitto Mannerheimin Lastensuojeluliitto Turun kaupunki Varsinais-Suomen Maakuntaliitto Suomen Nuorison Liitto Seutus suunnittelun Keskusliitto Turun yliopistosäätiö Suomi-Seura r.y. Pohjola-Norden Yhdistys r.y. Suomi-Amerikka Yhdistys-ten Keskusliitto Väestöliitto Immigrant-Institutet, (Tukholma) Pohjois-Karjalan yliopistoseura Sven. Fin. Folktingsfullmäktige Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto

Finnair tuo Sinut sujuvasti Suomeen.

Finnairilla on hyvät yhteydet Amerikasta Suomeen.

Ja kun matkustat entiseen kotimaahasi Finnairin sinivalkoisilla siivillä, olet tavallaan perillä jo matkan aikana.

Voit nauttia kotoisesta tunnelmasta ympärilläsi, kuunnella suomalaista musiikkia ja keskustella suomeksi lentoemännän kanssa.

Finnairilla on toimisto New Yorkissa, Bostonissa, Detroitissa, Chicagossa, Los Angelesissa, Philadelphiassa, Washingtonissa ja Torontossa.

Näistä toimistoistamme saat tarkat tiedot Finnairin lentojen aikatauluista, erikoishinnoistamme sekä erilaisista valmismatkoista Suomeen.

Tervetuloa!

 FINNAIR

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1: Olavi Koivukangas, Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen (Finnish Migration to Australia since World War II). Kokkola 1975, s. 262.
- A 2: Pertti Virtaranta, Tutkimus amerikkasuomesta, osa I (A Study on the Finnish Language in America, Part I) (painossa)
- A 3: Maija—Liisa Kalhama (toim.): Ulkosuomalaisuuskongressin 27.-28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä 24.6. - 3.7.1975. Turku 1975, s. 104.
- B 1: Bill Widén, Korpobor i America (Emigrants from Korpo in America). Turku 1975, s. 197.
- C 1: Reino Kero, Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War, Vammala 1974, s. 260.
- C 2: Olavi Koivukangas, Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II, Kokkola 1974, s. 333.
- C 3: Michael G. Karni, Matti E. Kaups, Douglas J. Ollila Jr. (eds.) The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives, Vammala 1975, s. 232.
In cooperation with the Immigration History Research Center, University of Minnesota.

Keväällä 1976 ilmestyy myös prof. Vilho Niitemaan johdolla toimitettava USA:n 200-vuotisjuhlakirja "Old Friends - Strong Ties".

Syksyllä 1975 pidetyn Muuttoliikesymposiumin asiakirjat ja Suomalaisen siirtolaisuuden bibliografia pyritään julkaisemaan myöhemmin kuluvana vuotena.

Julkaisuja voi tilata osoitteella: Siirtolaisuusinstituutti
Turun yliopisto
20500 Turku 50